№ 123 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. פריין 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

21-טער יאהרגאַנג | 28 maja 1926 r. | מאָנטאָג, מ׳ סיון תרפ״ו | רעדאַקציע: פּרילעסקאַיע 18. אדמינסטראַציע: פּעטרעקאָווסקאַיע 18

דריינגענדער פארשלאג: „כאלא" וועגן אומזאץ-שטייער

ווערט בעטראכט אויף דער מארגענדיגער זיצונג פון סיים

וואַרשע. (טעלעפאָן פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) 4 נאָכמיטאָג קומט אויף דער טאָג-אָרדנונג שטעהט דער בעריכט פון דער בודזשעט-קאָמיסיע וועגן בודזשעט אויפ׳ן יאָהר 29—1928. דאָס הויפּט-רעפעראַט האָט האַלטען אַזשיזשאַנאָווסקי און דאַן האָט האַרשטענליך דער וויצע-פּרעמיער בארטעל האַלטען אַ׳ן קאָסטבאַרן וועגן דער אינערליכער סיטואַציע.

אויף דער טאָג-אָרדנונג פון דערזעלבער זיצונג געפינען זיך אויך די 2 דריינגענדע פארשלאגען פון יודישען „קאלא": אמנער וועגן אָפּשאַפען די צאַרישע געגרענצונגען פאר יודען און דער צווייטער וועגן די צוגרייטונג אויסמעסטונגען פון אומזאץ-שטייער.

אַ חוץ דאָס שטעהט אויך אויפ׳ן סדר היום אַ דריינגענדער פארשלאג פון די אוקראַיִנער וועגן שליסען די 5 הערכערע קלאַסען פון אוקראַיִנישער גימנאַזיע אין טשעניסלאַוואָ.

שטורמישע זיצונג פון דער אדמיניס-טראַציע-קאמיסיע ביים סיים

ביים בעטראַכטען די פארשלאגען וועגן מיסברויכען ביי די וואהלען.

וואַרשע (טעלעפאָן) אויף דער פרעטאָג׳דיגער זיצונג פון דער אדמינאַסטראַציע-קאמיסיע ביים בעטראַכטען די פארשלאגען וועגן מיסברויכען ביי די וואהלען, האָט דער פארזיצער נאָכדעם נאָכדעם נעלעזען די פארשלאגען פון אַנדערע קלובען אין פאַרבינדונג מיט דער פראַגע וועגן דער אויפלעזונג פון דער פאַרזאַמלונג פון דער פאַרבאַנד פון פאַבריק-אַרבעטער אין לאָדזש. אין דער אויסשטימונג האָבן אַלע דאָס פאַרשלאָגען אָנגענומען. אין דער אויסשטימונג האָבן אַלע דאָס פאַרשלאָגען אָנגענומען. אין דער אויסשטימונג האָבן אַלע דאָס פאַרשלאָגען אָנגענומען.

דער פאַרזיצער: אויב דאָס האָט אַזוי אַ שטעלונג צו דער פאַרזאַמלונג, אַזוי פיל אויב מאַכט נאָך דאָס פאַרזיצ און שלום דו זוצאַנ.

דער. באַגנאָסקי: אויב קומט אויפ׳ן זיך נושט אויף קען פאַרזיצאַנדער.

דער פאַרזיצ: דאָס האָט אַזוי פאַר אַזוי.

דער. באַגנאָסקי (געלאָזט זיך נאָר זולבע) אויב... קומט אויפ׳ן זיך... נושט... אויף לען.... פאַרזיצאַנדער.

דו דאַזונג ווערטער האָבען פרוים נעדאָטען אַ געוואַלדיגען פאַמעל און זאַל. דער מענאַמער סקלאַדאָווסקי האָט דער דער, שומאַלסקי האָבען פאַרלאַזט דו זאַמונג, וועלכע האָט שוין אַנצט סאַ וו: געסטזט אַפּשטימען ווערען.

דער אימפּארט פון טעקסטיל-אויס-ארבייטונגען אין רומעניען

בעדייטענד פערקלענערט.

איינינע אינטערעסאַנטע ציפערן וועגן דער ענטוויקלונג פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע אין רומעניען.

בוקארעשט, 27. מאַי (ספ. צום „ל. ט.") דער רומענישער טעקסטיל-פעד אמן האָט פערעפענטליכט אַ ביילאַגען וועגן דער ענטוויקלונג פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע אין רומעניען. אין משך פון לעצטען יאָהר זענען געגרינדעט געוואָרען 17 נייע פאַבריקען.

אין יאָהר 1925 איז אויסגעאַרבעט געוואָרען סחורה אויף אַ סומע פון 5 אין אַ האַלבען מיליאָן לעי, אין יאָהר 1926 פאַר 6 און אַ האַלבען מיליאָן. דער אימפּאָרט פון טעקסטיל-סחורות פערקלענערט זיך. אין יאָהר 1920 האָט דער אימפּאָרט פון טעקסטיל-אויסאַרבעטונגען געטראָפען 64 פּראָצ. פון אַלגעמיינעם עקספּאָרט, אין יאָהר 1926 — 27 פּראָצ.

ערב דעם פאַלען פון פעקין.

פעקין. (א. ו.) אין משך פון נעכטיגען טאָג האָט זיך זעהר מערערגערט די פּשוטאַציע פון פעקין. די בעגטשע קאַמען אַרום דער כינעזישער הויפּט-שטאָט האָבען געבראַכט צום פאַלען פון קאַלגאַן. די דרום-אַרמעע. וועלכע האָט פערנומען די דאָזיגע שטאָט איז אימערגעגאַנגען צו אַנגריף אויף דער ליניע קאַלגאַן—פעקין, די הויפּט-שטאָט איז אַזוי אַרום אַרומגעדרינגעלט פון 8 זייטען. די אַרמעע פון גען. טשאַנג-קאַי-שעק-לין טרעט אָפּ אויף דער נאָנצער ליניע.

דער קעניג פון די חזנים, יאָסעלע ראַזענבלאַט, קומט קיין לאָדז אויף אַ קאָנצערט.

ניו-יאָרק, (סמאָ. צום „לאָדזער טאָגעבלאַט"). דער וועלט-בעריהמטער חזן יאָסעלע ראַזענבלאַט, וואָס וועט אָנגערופען דער „קעניג פון די חזנים", האָט געשלאָסען אַנ׳אָנטאָר מיט אַ וויפּנער אימפּרעסאַריאָ. לויט וועלכען ה׳ ראַזענבלאַט וועט מאַכען אַ טורנעע איבער אייראָפּאַ, עגיפּטען און ארץ-ישראל, געבענדיג קאָנצערטען אין אַלע גרעסערע שטעט.

יאָסעלע ראַזענבלאַט וועט אויך קומען קיין פּוילען און געבען אַ קאָנצערט אין לאָדז.

פערענדיגט די פּוליש-סאוויעטישע באַהן-קאָנפערענץ.

וואַרשע. (טעלעפאָנישע שמת, דעם 26. ד. ח. איז אין קראַקע פערענדיגט געוואָרען די קאָנפערענץ וועגען שאַפען אַ רעגולערע באַהן-קאָמוניקאַציע צווישען פּוילען און סאָוויעט-רוסלאַנד. עס איז געקומען צו אַ הסכם וועגען אַ גאַנצע רייהע פונקטען צווישען אַנדערן איז אויך בעשלאָסען געוואָרען, אַז דער עקספּאָרט פון מיל און פּרוכטען פון רוסלאַנד קען פּוילען וועט פאַרקומען אין פּעטעיעלע איז-וואַגאָנען.

נאָך קורצע און שווערע לידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 68 יאָהר אונזער טייערער און אונפאַרגעסליכער פאָטער, שווינגער-מאַטער, גרויס-מאַטער, אור-גרויס-מאַטער, ברודער און אָנקעל

נ״ע מנחם מענדיל מאַיר (בן חרב ר׳ יוסף שמעון זצ״ל) מקרושניעוויץ

קירשטיין

די לוויה קומט פאָר היינט, מאָנטאָג, 12 אַ זייגער מיטאָג פון שחרית-הויז, וועגען וואָס עס טיילט מיט אין גרויס צער די אין שיפען טרויעריגע פערבליבענע

פאַמיליע.

בן „ישראל חכמי לבלין" מחנה יעבץ מאַלענטען

Dr. Wołkowyski

זאַכאָדניאַ 57, טעל. 37-70

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-הענערישע קראַנקהייטען און פענער-שוואַכע.

אַלגעמיינע פּרעקסיס. בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען.

נעמט אָן פון 1—2 און 4—8.

Dr. med. A. Mazur

ספּעציאַל-אַרצט פאַר פויערן, נאָז פון האַלז-קראַנק.

הי אויך שוום און שפּרעך-פעהלער

האָט זיך אַיבערגעצויגען אויף

וויסאָכאָדניאַ 65

פאַרגאַנג אויך דורך פּיקעריק. 46) טעל. 66-01

נעמט אָן פון 12½—1½ און פון 3—5 נאָכ.

Dr. med. E. Szereszewska

Wiśniowa-Góra, Willa Krenicera

קינדער-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 10—11 פריה און פון 4—5½ נאָכמיטאָג

Dr. Niewiażski

SIBNKIEWICZA 34, tel 59-40

ספּעציאַל-אַרצט פאַר פיטליע, פּריפּער און פענער-שוואַכע

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען.

נעמט אָן פון 5—6 אָוועד.

זונטאָג און הגאות פון 10—12 פריה.

Dr. P. Klinger

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-האָר-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

חולה מיט קוואַרץ-לאַמפּען.

אַנדזשעיאַ 2, טעל. 32-28.

נעמט אָן טעגליך פון 1,30 ביז 2,30 פאַר דאַמען, און פון 6—8 אָוועד. פאַר מאַנער. זונטאָג פון 10—12 פאַרם.

Dr. med. Ludwik Rapeport

P, Narutowicza 25 (רויפּלאַ) Tel. 44-1

ספּעציאַליסט פאַר נערען-, בלוט- און האַרן-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 12—1 פאַרם. און פון 4—8 אָוועד.

אונזערע פרעמד

שמואל און פראַניא ראַזענשטיין

אַ האַרצינען מזל-טוב צום געבורט

פון זייער זוהנעלע

יעקב בער גיפּס און פרוי.

דעם קעלנער ש. ראַזענשטיין

צו דער געבורט פון זיין

זוהנדעלע

ווינשען אַ האַרצינען מזל-טוב

פרץ אפּאַטשינסקי,

הערש לייזער סרוי.

היינט מאָנטאָג פער זאַמלונג

ד. 28/5 קומט פאָר אַ

פון קאַלאַניאַל- און שפּיין-הענדלער אין לאָקאַל פון קאַלאַניאַל-הענדלער-פאַרבאַנד, צעגעלניאַנא 15.

טאָגעס-אָרדנונג: 1) האַנדעלס-שעה׳ן, 2) די פאַרשאַרפונג שטראָפען, 3) שטייער און נאָך אַנדערע וויכטיגע פראַגען.

צוליב די וויכטיגקייט פון די פראַגען איז געוואונשען צאָהלרייך צו ערשיינען.

די פאַרוואַלטונג פון קאַלאַניאַל-הענדלער פאַרבאַנד צעגעלניאַנא 15

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, דאָס מיטוואָך ד. 30/5 4 אַ זייגער נאָכ. קומט פאָר צום ערשטען טערמין אין אינגענעם לאָקאַל ציגעל-גאַס 53

די יעהרליכע

אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג

פון די מיטגלידער מיט פאָלגענדער טאָג אָרדנונג:

1) עפענען די זיצונג, 2) וואָהל פון אַ פאָרזיצענדען, 2 אַסעסאָרען און 1 פעקרעטאַר, 3) קאַסע-בעריכט, 4) איבערלעגען און בעשטעמיגען דאָס פּראָטאָקאָל פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 5) עטיקעטס-בעריכט, 6) ענדערן די סטאַטוטען, 7) דיסקוסיעס, 8) וואָהל פון אַ פאַרוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 9) פריוו פאַרשלאָגען

בעמ.: אין אַ נישט גענוגענדער צאָהל מיטגלידער וועט די פאַרזאַמלונג פאָרקומען דאָס זעלבען טאָג אין זעלבען לאָקאַל 7 אַ זייגער פאַרנאַכט.

די פאַרוואַלטונג פון „לינת הצדק".

דיי פאַרוואַלטונג קומט פאָר היינט, מאָנטאָג, ד. 28 ד. ח. 4 נאָכ.

עס ווערט געזוכט

צו קויפען אָדער באַרגען אין פולען קאָמפּלעט פון

„לאָדזער מאָרגענבלאַט"

אַרויסגעגעבען ה׳ אָסטראָווסקי, וואָס איז אַרויסגעגאַנגען פאַר דעם קריג.

זיך צו הענדען צו מ. ח. רומקאָווסקי, קילינסקי 105, טעלעפאָן 50-12.

זאָל „פילהאַרמאָניע"

20 נאָרוטאָוויטש 20

גמנסיה עברית

של י. קצנלסון

28 צגלניאנה 28

זונטאָג, דעם 3. יוני, 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג

קומט פאָר

אַגראַנדיעזע פאַרשטעלונג

כבוץ-גליות,

וואָס עס ערשטענען יודען פון גאַנץ דער וועלט מיט זייערע געזאַנגען און טענץ.

2) „די ליאַלקע" אָריגינעלע קאָמעדיע אין אַכט בילדער. 3) שילער-כאָר

אונטער דער לייטונג פון פראָפ. י. זאַזולא.

4) לידער און פרעבעל-שפּילעריי. 5) גימנאַסטישע איבונגען.

אין דער פאַרשטעלונג נעהמען אָנטייל אַלע שילער און שילערינס פון דער גימנאַזיע.

מאַר קינדער און ערוואַסענע מיט אַ זעהר אינטאַלי׳ס-רייכען פּראָגראַם. — עס וועט צום ערשטען מאָל אויפגעפיהרט ווערען דאָס לעצטע ווערק פון יצחק קאַצענעלסאָן

די נאָנצע הכנסה איז בעשטימט לטובת דער זעלבסט-הילף ביי דער גימנאַזיע.

בילעטען שוין צו בעקומען טעגליך פון 4 ביז 7 נאָכמיטאָג אין קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיע און אין טאָג פון דער פאַרשטעלונג בם דער קאַסע פון „פילהאַרמאָניע".

איינצעלהייטען אין די פּראָגראַמען.

האגעל, שניי און פערפלייצונגען
פערניכטען די תבואה אין מזרח-גאליציען

לוצק, 29. מאי (פס. צום „ל. ש.") אין קרעמעניצער פאוויאס איז געפאלען א מורא'דיגער האגעל, וואס האט געדויערט כמעט א שעה, דאן האט אנגעהויבן צו גיסען א שלאנג-רעגען און עס איז געווארען א מוראדיגע פערפלייצונג, די טייכען זענען מאמענטעל ארויס פון די ברעגעס און פערגאסען די ארומיגע פעלדער און דערפער. די תבואה איז אויף זעהר פיל פעלדער פערניכטעט געווארען. אין א טייל קרטער איז פערניכטעט געווארען ביז 70 פראצענט. פון דער זריעה.

אונטער נעי-סאנץ איז דער דונאיעץ ארויס פון די ברעגעס, שבת אויסנד האט זיך די גאנצע נעגענד געפינען אונטער'ן וואסער.

גלייכצייטיג מעלדעט מען פון לעמבערג, אז אין זשולקאווער פאוויאס איז אויך פארגעקומען א פערפלייצונג, וועלכע האט פערניכטעט א גרויסען טייל פון דער זריעה.

אין א טייל ערטער פון לעמבערגער פאוויאס איז געפאלען א שנee.

פרובע פליה פון א ראקעט-אעראפלאן היינטער וויען.

ווינען, 27 מאי (פס.) אין א זעהר שטרענגער געהיימקייט איז אויף א פלאץ אנכער ווינען, פארנעמען דו ערשטע פרובע מיט א ראקעטן-אעראפלאן. דער מאשין האט א אכטעקעקיגע ארגלו בוכשטאב און דער שפלוישער חוך-שיל. דער אעראפלאן אזעלבייט פון א גאנץ לייכטען מעטאל און אנגעלאדען געווארען מיט 24 ראקעטען, וועלכע געפינען זיך אין פערשיעדענע בעשטאנדטיילען פון מאשין בעי דער ערשטער פרובע האט דער מאשין א שטייגונג פון 150 מילן. א שטוב, דער מאשין און דערפון אבוכשל בעשעדיגט געווארען.

דער וויענער „הכח" געוויינט די מייסטערשאפט איז די וואסער-אל-שפילען

ווינען, (י.ט.א) דער ווייטער יודישער פפערטקלוב „הכח" האט געוויינען דעם ווילגערנעם בעקעל, וואס איז בעשטיפט געווארען אלע פיר פאר דער מייסטערשאפט אין די וואסער-אל-שפילען פון עסטרייך.

א קאמיטעט צו שאפען א פאנד פאר „הבימה" אין ארץ-ישראל

ירושלים, (י. ט. א) אין ירושלים און אנדערע שטעט אין ארץ-ישראל האבען זיך געשאפען קאמיטעטען אויף זאמלען א פאנד, וואס זאל געבען די מעגליכקייט דעם העברעאישען דראמע-ישען אנסאמבל „הבימה" צו פערבלייבען אויף שטענדיג אין ארץ-ישראל און ענטוויקלען דא א ברייטע קינסטלערישע טעטיגקייט. מען רעכענט, אז א טייל פון דעם גוישיגען פאנד וועלען אויך דערקען די יודען פון די אמעריקאנישע לענדער.

קאאפעראטיווער טאג אין לאדז.
יודישע מאניפעסטאציע איבער די לאדזער גאסען.

(ג) לעמערגען זענען פאלט אויס דער אינטערנאציאנאלער „קאאפעראטיוון טאג", וועלכען עס פירען יאהרלוך אלע קאאפעראטיוון אינטערנאציאנאל. אויך אין לאדז וועלען היינט פארקומען פיערונגען פון די לאדזער יודישע קאאפעראטיוון (פעטרוסאווער 41, פאבריציאווע 4, מלאדזיאווע 2 און אינטעלעקטועל-פאבריק שענקשעוויטש גאס 3/5) אין דער רויה „שטערנא". עס האט שוין דערלאנגט געווארען צו דער מאשין דער ערשטער פראצעס פון דער מאשין בעי דער ערשטער פראצעס האט דער מערעל דערגרייכט א שטעלונג פון 150 מילן. א שטוב, דער מערעל און דערפון אבוכשל בעשעדיגט געווארען.

דער וויענער „הכח" געוויינט די מייסטערשאפט איז די וואסער-אל-שפילען

ווינען, (י.ט.א) דער ווייטער יודישער פפערטקלוב „הכח" האט געוויינען דעם ווילגערנעם בעקעל, וואס איז בעשטיפט געווארען אלע פיר פאר דער מייסטערשאפט אין די וואסער-אל-שפילען פון עסטרייך.

א קאמיטעט צו שאפען א פאנד פאר „הבימה" אין ארץ-ישראל

ירושלים, (י. ט. א) אין ירושלים און אנדערע שטעט אין ארץ-ישראל האבען זיך געשאפען קאמיטעטען אויף זאמלען א פאנד, וואס זאל געבען די מעגליכקייט דעם העברעאישען דראמע-ישען אנסאמבל „הבימה" צו פערבלייבען אויף שטענדיג אין ארץ-ישראל און ענטוויקלען דא א ברייטע קינסטלערישע טעטיגקייט. מען רעכענט, אז א טייל פון דעם גוישיגען פאנד וועלען אויך דערקען די יודען פון די אמעריקאנישע לענדער.

יודישע ארבייטסלאזע אפגעלעגט די אויסצאהלונג אויף א חאכעז-טאג.

(—) אויף דער חשבונות פון חאכעז בערמאן וועלען די יודישע גוטסטעטע און גרויסע ארבייטסלאזע בעקומען ווייניגער פון צו שטעלען זיך פרטמאן שבת צו די קאנטרולעס ארבייטן אין די אויסצאהלונגען און זיי קאנטרולירען דאס מומואר נאך שבתות. די גוטקעטע ארבייטסלאזע קענען אפמעסען די אויסצאהלונגען דונגזשע — דאנסטאג פון 10 פרוה. די פון זונטיג — דאנסטאג פון 10 פרוה.

ענגלאנד'ס אנ'עצה טובה צו ליטא
איבערצורייסען די דיסקוסיע ווענען ווילנא.

לאנדאן (א.ו.) אין צוזאמענהאנג מיט וואלדעמאראס'עס וויזיט אין לאנדאן, ערקלערט דער לאנדאנער „טיימס" אז ענגלאנד האט נישט קיין שום אפזיכטען אויסצוגיסען לויטא אלס אן אביעקט פון פאליטישע מאלערייען. פערקעהרט, ענגלאנד האלט דו אמטאמאטישע אנגעגעבענע פון לויטא אלס א זעהר ווייט מוגען פאקטאר פון אונדזעאמשען שלום. פון דעם האווגען שטאנדפונקט האט דער „טיימס" וואלדעמאראס'ן, אז ער זאל ווי אפשטעלעסטען פערזיכן מיט דער דיסקוסיע ווענען ווילנא, וועלכע וועט סוף ווי קומען נישט אויפגעצוגען. עס לגט אזו אונטערעם פון לויטא נופא, וואס פרוחער צו פערזעה מיט דער מאסטוק פון אפשליסען דען דו אנטערהאנדלונגען, פרי מיט ממשות'דיגע פאסטען צו בעווייזען דער וועלט, אז לויטא און אפאקטאר פון שלום און אנדראפא.

שוידערליכע קאטאסטראפע
מיט א פאסאזשיר-אעראפלאן אין דייטשלאנד.

בערלין, 27 מאי (פס.) געלטען און דער פרוה און אנגעשר דער שטאט בארמען - פאזערפעלד א.ו. ווענטפאלען אראפגעפאלען א פאסאזשיר - אעראפלאן. וועלכער אין רעגענלעסיג גע-פלוגען איף דער לוגיג דארמונד — פראנקפורט אם מאין. דער אעראפלאן און פערברענט גקוואיען. דער 22-יעהריגער לאנד-פלוגלעהרער און 2 פאסאזשירען פון הארמסטאד זענען דערהרג'עט געווארען. א דרוטער פאסאזשיר איז שווער פערוואונדעט. 2 פאסאזשירען זענען ארויס בשלום פון דער לאנדסטראפע. דו טויטע קערפערס פון דו דער'. הרג'עטע זענען גענצלוך פערפלאמט גע-ווארען.

ארבישע ארבייטער ווענדען זיך נאך הילף צום יודישען ארבייטער-ראט אין חיפה.

ירושלים, (י. ט. א) 70 ארבישע ארבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין מאוריקס פאבריקען-פאבריק אין חיפה האבען פרעקלאמירט א שטרייק, אלס פרעטעסט געגען בעשלוס פון דער פא-בריק-דירעקציע, הענען אנגעהערען א 12-שעה'דיגען ארבייטס-טאג. די שטרי-קענדע ארבישע ארבייטער האבען זיך געוענדעט צום יודישען ארבייטער-ראט אין חיפה מיט א בעטע צו שפיצען זייער אקציע אין צרטלען זיי הילף.

דער יודישער ארבייטער-ראט האט ערקלערט, אז ער וועט אינטערוענירען אין דעם ענין און איבערנעמען אויף זיך די פערמיטלונג בעם ערלעדיגען דעם קאנפליקט. מאוריקס-פאבריק געהערט צו דער „מאפפערע סאנאק-קאמפאניע".

שניי אין פעלדער פון מזרח-גאליציען

אין דער פרוה און אנגעשר דער שטאט בארמען - פאזערפעלד א.ו. ווענטפאלען אראפגעפאלען א פאסאזשיר - אעראפלאן. וועלכער אין רעגענלעסיג גע-פלוגען איף דער לוגיג דארמונד — פראנקפורט אם מאין. דער אעראפלאן און פערברענט. דער 22-

א זוהן בעשולדיגט דעם אייגענעם פאטער אין קאנגטר-רעוואלוציאנערע טויטיגקייט.

מאסקווא (א.ו.) אונגער פון דו פאפהערגדע פערזאנען בעי דו יונגער ליטע ריאמינגסטען קורזל ראלאפאוו, א זוהן פון אונגעם, וואס אזו פערמשפט אין פ-גוגעם וועגען סאבאטאזש און ראנער געבוים, האט אין דער סאוועט-טושער פרעסע פערעפענטליכט א ברוף, אין וועלכען ער פארערט צו'ארנטפר-טע שטראף פאר זיין פאטער, ערקלע-רענדיג דערבי, אז ער ווייס אלס מגמר-

דשמאלציאנערע פעטיגקייט פון פון דער רעקטער שטרשנעוסקי אליכטע-ראטען ווערען. צום סוף פון זיין ברוף ערקלערט דער יונגער ראלאפאוו, אז זיין 2 יאהר וואוינט ער נישט מיט זיין פאמיליע. צוליב דו געזעל-דיגע פאליטישע מוגענגנס פערשטענ-הוונען, וואס האט געהערשט צווישען אוהם און דעם פאטער.

גרויסע קאנפערענץ פון די יודישע געזעלשאפטליכע טוער איז אמעריקא.
1000 דעלעגאטען בעהאנדלען די פראגען פון יודי-שער בילדונג אוז געזעלשאפטליכער שוץ.

פינינגאט, (י. ט. א). דא איז געעפענט גצחארען א פעראייניגטע קאנ-פערענץ פון די 3 גרויסע יודי קערפער-שאפטען: נאציאנאל-פערבאנד פאר יוד. סאציאלער חילף, נאציאנאלער פערבאנד פון די יודישע נאציאנאלע צענטערן און נאציאנאל-ראט פאר יודישער ערציהונג. אין דער קאנפערענץ האבען זיך בעטייל-יגט העכער 1000 דעלעגאטען.

די קאנפערענץ האט זיך בעשעפטיגט מיט יודישע ערציהונגס-פראבלעמען און קינדער-שוץ און האט אויך בעהאנדעלט די פראגע הענען פאפולאריזירען די פראבלעמען פון יודישער געזעלשאפטלי-כער שוץ צווישען די יודישע מאסען.

ד"ר בענדערלי האט רעפערירט וועגען דער טעטיגקייט פון יודישען ערציה-הונגס-צענטער, פון בעריכט איז געווען צו זעהן, אז עס ווערען געפיהרט קערסען-קורסען מיט יונגע פוטערס וועגען פערשידענע פראבלעמען פון יודישער ערציהונג. עס הערען אויך צו-געגרעט בעפהיגע לערן און לעזע-ביכער, וואס ווילען געבען די קינדער א יסוד פאר די צוקונפטיגע יודישע למודים.

דער דירעקטער פון „אגראר דזשאינט" ד"ר יוסף ראזען האט געשילדערט די לאגע פון די יודען אין סאוועט-רוסלאנד און די עטיגקייט פון „אגרא-דזשאינט" אויפן געביט פון יודישער קאלאניזאציע.

נאכ'ן רעפעראט הענפן די יודישן ערציהונגס-פראבלעמען אין גייפט פון דער חמרעאישער און יודישער קולטור האט זיך ענטוויקעלט א לעבהאפטע דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט פיל דעלעגאטען.

דשמאלציאנערע פעטיגקייט פון פון דער רעקטער שטרשנעוסקי אליכטע-ראטען ווערען. צום סוף פון זיין ברוף ערקלערט דער יונגער ראלאפאוו, אז זיין 2 יאהר וואוינט ער נישט מיט זיין פאמיליע. צוליב דו געזעל-דיגע פאליטישע מוגענגנס פערשטענ-הוונען, וואס האט געהערשט צווישען אוהם און דעם פאטער.

פון זשורנאליסטען-סינדיקאט אין לאדז.

(—) דעם 23. ד. ח. אין אונ גאל-דשעם ראל פון גראנר-האמשל פאר-נעמען א אויסערגעוועהנלעכע פערזאמ-לונג פון זשורנאליסטען - מורגזאמ אין לאדז, אויף וועלכער עס אין צוזא-שען אנערען אפגעגעבען נעווארען א בערלט פון'ם פארגעקומענעם און ווער שא זשורנאליסטען - צוזאמענפאר דעם 3. מאי. די פערוואלטונג פון סנ-דיקאט און בעפעלקעמונגס פעווארען צו געפען אויסגעשלאסען פון דער פון דו שולדיגונגען פון דו פון דו פון דו

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר: נעמט־אָן פון 6 ביז 7 אין אָוונד.
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

פּרעס־אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. pocst. 16
טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57. אַדמיניסטראַציע 47.

דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָאָפּעראַטיווער טאָג.

דעם 3. יולי ח. י. פעירט די גאַנצע וועלט דעם יום־טוב פון „קאָאָפּעראַטיוו־טאָג".

אויף דער וועלט־אויסשטעלונג פון דער קאָאָפּעראַציע, וואָס איז פאָרגעקומען אין איינגיגע יאָהר צוריק אין בעלגיען, איז געווען אויסגעשטעלט אַ מאַרמאָר־סטאַטוי פון בעקאַנטען סקולפּטאָר לאָסשפּעל. זי שטעלט פאַר 4 מענשען, צווישען זוי איין פרוי, וועלכע טראָגען אויף זייערע פליגלען די ערד־קוגעל.—דאָ איז סימבאָליש אויסגעדרוקט די אידעע פון קאָאָפּעראַציע: מענשען פון פאַרשיעדענע אַלטער, פון קלאַס און געשלעכט, הייבן זיך אַרויף מיטנאַנדער צו אַ געמיינזאַמען ציל, ווען זיי אַלע שטאַרק, אַזוי פעסטיג, אַז זיי קענען די וועלט אויסהאַלטן אויף זייערע פליגלען.

וואָס פאַרא שעהנער גדולה איז עס בפהן, ווען דער אַלוועלטליכער קאָאָפּעראַטיווער צוזאַמענפאָהר האָט בעשלאָסען צו ווידמען אַזוי טאָג אין יאָהר אין אַלע לענדער און בײַ אַלע פעלקער, כדי צו דעמאָנסטרירען דעם גראַנדיאָזען וואוקס פון דער קאָאָפּעראַטיווער אידעע, איהר אָנפאַנג און טיפע מענשליכע און היסטאָרישע וואָרצלען.

50 מיליאָן מענשען אין אַלע וועלט־טיילען — הייסע, שוואַרצע, געלע, — פאַרגעזעלשאַפטן אין 200.000 קאָאָפּעראַטיוון—וואָס פאַרא גראַנדיאָזע בילד פון מענשליכער שאַפונג, וואָס פאַרא שרעדענדיקער בעווייז, אַז אין ים פון שנאה־קנאה, קלאַסען־און רעסען־אונטערשידען קען מען דאָך געפינען אַ געמיינזאַמע שפּראַך, אַזאַ מעי בעפעלגעלט הערען מיט אַ אייניהייטליכען גראַנאַט פון שאַפען בעסערע, נייע פאָרמען פון לעבען.

און געבראַכט צו דעם האָט די קאָאָפּעראַציע געוועגונג.

קאָאָפּעראַציע איז פריהער ווי אַלץ די פערווירקליכונג פון דער אידעע פון איינינקייט. זי קען נישט קיין פאַרטיען און קיין מיינונגס־פערשידענהייטען, זי מוזט אויף דעם לייזענשאַפטליכען שאָפּ פון איינעם געגענאיבער דעם צווייטען, זי לערנט אויף דעם בשותף פון אַ גאַנץ יאָהר בעציהען זיך צו אַלגעמיינע געזעלשאַפטליכע ענינים ווי צו זייער אייגענע פריוואַטע געשעפטען.

אין דער קאָאָפּעראַציע פיט איהר גרונד־פּרינציפּ „אייגער פאַר אַלע, אַלע פאַר אייגעם" בילדען זיך אויס פון חודש צו חודש און פון יאָהר צו יאָהר די אמת'ע פאָלקסטיילכע צוגער. מיט איהר אידעע פון זעלבסטהילף און געגענזייטיגער אונטערשטיצונג לערנט די קאָאָפּעראַציע איהרע אָנהענגער זעלבסטווירדע און דעמאָקראַטיש צו זיך אַליין.

נישט די אַרייגעלעגטע קאַפּיטאַלען שפּילען די הויפּט־ראָלע אין דער קאָאָפּעראַטיווער אונטערנעמונג, נאָר די פערזענליכע פעהיגקייטען און פאַרלאַנגען אייגענשאַפטען פון דער מיטגלידערשאַפט, זייער געמיינזאַמער ווילען צו אַרבייטען אין שאַפען פאַר'ן כלל, פאַר'ן קאָלעקטיוו. פערבעסערונגען דורך דעם אויך דעם אייגענעם גוטל, די אַמעגע ווירטשאַפט און דערהויבענדיג זיך דורך דער גלחמ־מיטס־אידעע, וואָס איז אויסגעדריקט אין דער קאָאָפּעראַציע, צו אַ העכערער קולטורלעכער מדרגה.

דער גרויזענער פרעמיער פון איטאַליען, דער גרויסער קאָאָפּעראַטאָר לוואוזשי לוצאַטי האָט דעם זין פון קאָאָפּעראַציע אויסגעדריקט קורץ און שאַרף: „דאָס הויפּט־מצרעגען פון אַ קאָאָפּעראַטיוו איז די קאַפּיטאַליזירטע עהרליכקייט פון די מיטגלידער".

די דאָזיגע קאַפּיטאַליזירטע עהרליכקייט פון די 50 מיליאָן מענשען, וועלכע זענען בײַם הייגטיגען טאָג פאַרבונדען אונטער די רעגענבויגען־פאַרבען פון דער קאָאָפּעראַציע, דאָס איז דער אייזען־בעטאָן־פונדאַמענט, אויף וועלכען דער מאָדערנער אינטערנאַציאָנאַלער בעל־טורם הערט געבויט, נאָר מיט דעם אונטערשיד, וואָס די שפּראַך פון זייער בויערס איז נישט צומישט, וואָס זיי פאַרשטעהען זיך אייגער דעם צווייטען, וואָס אַלץ העכער און העכער וואַקסען די שטאָקען און דער שפּיץ פונעם שפּאַרס אָן אין... הימעל.

נישט קוקענדיג אויף די שווערע נאָך־מלחמה־יאָהרען—און אפשר טאַקי צו־ליב די אומפּגליכע בעדינגונגען בײַם אויסבויען די צושטערטע ווירטשאַפטליכע נעצטען פון יחיד און כלל — האָבען די יידישע מאַסען, אַז ווי אינסטינקטיוו — פאַרשטאַנען, אַז נישט דורך נדבות, נישט דורך קבצה פון שטאַרקען צום שוואַכען קען געלעגט ווערען אַ דויערהאַפטער פונדאַמענט סאַר אַ נאָרמאַלער אַרבייט. און וויל מיר זענען אַזאַ סאַלץ, וואָס בעשטעהט אין 80% פון פערמיטלער און האַנד־ווערקער, און וויל בײַ אַזאַ עקאָנאָמישער סטרוקטור איז קרעדיט דער מאָטאָר, וועלכער לאָזט אַן בעהאָנגונג די אינדיווידועלע ווירטשאַפטען, האָט זיך בײַ אונז אין אַ אויסערגעוועגליכען טעמפּאָ ענטוויקעלט די קאָאָפּעראַציע.

קרוב 500 בענק, געבויט אויף יסודות פון זעלבסט־הילף, אויף יסודות פון פערבונדענע פון גלייכע מיט גלייכע, האָבען ווי אַ געדיכטע נעץ זיך פערשפּרייט אין אַלע שטעט און שטעטלעך פון אונזער לאַנד. 160 טויזענד יידישע פאַמיליעס, דאָס זענען בײַ 80 פּראָצ. פון דער גאַנצער יידישער בעפעלקערונג געניסען די דעקע אין אימדיראָקס פונ'ם שפּע, וועלכען ס'פעענט פאַר זיי דער קאָאָפּעראַטיווער נעדאַנק.

אין דאָס בײַם יידישען האַנדווערקער אויפגעוואַכט דאָס געפיהל פון פערזיכונג געגען דער צו הויכער אויסנוצונג פון פריוואַטען פּרמיטלער און עס ענען געשאַפען געוואָרען בײַ אונז עלליכע שטאַרקע סערקויפס־קאָאָפּעראַטיוון מיט'ן צענטראַלען „סורוויס" אין דער שפּיץ, וועלכע האָבען מיט זייער אַרבייט אין משך פון דער קורצער צייט פון זייער עקזיסטענץ צעבראָכען די לעגענדע וועגען דעם, אַז דער דאָזיגער מין קאָאָפּעראַציע איז נישט מעהר ווי אַ עקספּעריטענט, וועלכער קען קיין קיום נישט האָבען.

ווען מיר גלעהן ווייטער איבער צו ציפערן פון וואוקס און עקסטענזיוויזירונג פון אונזער בעוועגונג, זעהען מיר די אַלגעמיינע בילאַנס־טומע פון אונזערע קאָאָפּעראַטיוון, וועלכע שטייגט איבער 100 מיליאָן זלאָטע, אויגענע קאַפּיטאַלען — איבער 8 מיליאָן זלאָטע, יעדען מאָנאַט אַרויסגעגעבענע חלואות—ביז 30 מיל. זל., הקלאַדען — אַרום 25 מיל. זל. און אינקאַסאָ־דאַקומענטען, וועלכע פליסען אַרײַן יעדען מאָנאַט אין די קאָאָפּעראַטיוון—אויף 75 מיל. זלאָטע.

נאָך פאַראייאָהרען, אין דער צייט ווען מיר זענען פאַר אַזעך געשטאַנען אין אַגאָ פון הייגטיגען יום־טוב, האָבען די דאָזיגע אַלע ציפערן אויסגעמאַכט קוים אַ האַלפּט. צי איז דאָס נישט דער בעסטער בעווייז, אַז אונזער אַרבייט אויפ'ן קאָאָפּעראַטיווען געביט האָט אָנגעריהרט דעם לעבעדיגען נערוו: די ווירקליכע בע־דערפנישען פון אונזער מאָלק און אויף וואַסערן וועגען און אין וואַסערער פאַרק דאָרף פערקומען די אָרגאַניזירונג פון אונזער סאָלקס־לעבען.

די קאָאָפּעראַטיווע קרעדיטען, ווי קליין זיי זענען נישט זיין, וואַרפען זיי דעם פינגער־פוס אויפ'ן אַרומיגען מאַרק, רעסען אַרויס פון די ליכטע־נעגעל די אַמוויגינ־טען געשיצטע ווירטשאַפטליכע עלעמענטען.

חוץ זייער ווירטשאַפטליכער בעדייטונג האָבען די קאָאָפּעראַטיוון בײַ אונז יורען אויך אַ וויכטיגע דערציעהרישע בעדייטונג. זיי שטרעבען אומצומיטען די אייגענע כחות אין אַ גרויסען שפּאַרקען געזעלשאַפטליכען כח און אין אונזער אַרבייט אין משך פון די יאָהרען הערט אַלץ בולטער און קלאָרער, אַז נישט דער נעגעטיוויגער קאַמף שאַפט די קולטור, נאָר געגענזייטיגע מיטאַרבייט, געגענזייטיגע אכטונג און דאָס געפיהל פון גלייכהייט, מיט וועלכען די קאָאָפּעראַציע איז דורכ־דרונגען.

ח. שאַשקעס.

טראַגעדיע פון אַ רייכער יודישער טאָכטער.

געוו. יודישע געליבטע פון מרוינפרינץ רודאָלף האַבסבורג, ווערלכער איז בעגאַנגען זעלבסט־מאָרד, עלעאָנאָרע קאַלמאַן, אַ יודישע פרעטלין פון פּראָג, איז איצט געפינען געוואָרען אַ טויטע אויף אַנעם פון די בענק אין פּראָגער שטאָטישען פּאַרק.

דער מאָטיוו פון עלעאָנאָרע קאַלמאַן איז געווען אַ רעכטער פּראָגער לעדער־הענדלער צוליב דעם מיסטעריעזע פון זיינע געשעפטען איז ער געגאַנגען אַ זעלבסטמאָרד. בעת זיין אָנוועזענהייט אין פּראָג האָט קרונפּרינץ רודאָלף געזעהען די יונגע עלעאָנאָרע קאַלמאַן שוין אַ יתומה, און האָט זיך אין איהר פאַרליבט. דער עסטרייכישער קרונפּרינץ האָט מיטגענומען די יודישע פרעטלין קען ווייען אין האָט זי אָפּגעגעבען צו לערנען אין אַ דראַמאַטישע שולע. ווען דער קרונפּרינץ רודאָלף האָט חתונה געהאַט מיט סטעפאַניע פון קאַבורג, איז עלעאָנאָרע, וועלכע האָט איהם אויפריכטיג געליבט, אַריינגעפאַלען אין מעלאַנכאָליע. שפּעטער האָט זיך עלעאָנאָרע קאַלמאַן צוריקגעקעהרט קען פּראָג און האָט אַלץ טיפער געזוכט אין תהום פון דער גרויסטעטישער נויט און אויסגעלאַסענקייט. די לעצטע יאָהרען ביז איהר טויט, האָט זי געלעבט פון בעטלערען.

№ 20
פרעמיע־קופּאָן
פון „לאָדזער טאָגעבלאַט"

יעדער, וואָס שפּעלט צו 30 אַזעלכע קופּאָנעס אין אונזער אַדמיניסטראַציע, קריגט אַלע ווערק פון מענדעלי מוכר ספרים. וואָס קאָסטען חשבון 80 זל. ח"ח פאַר 25 זל. אויסצואַהלען אין וועכענטליכע ראַטעס צו 5 זל.

„ווילנע—די רעזידענץ פון ליטע"

די פּוילישע פּרעסע וועגען וואַלדעמאַראַס'עם פּראָוואָקאַציע.

די נייע לומזשע מאַנאַסטירלעכע, וואָס אין אַ שרעקלעכע פאַרגעשטעלטע נשמה, אין אַ קאַוואַנע שטאַלאַס אין זיך, מיט חאַבע שיין אויפגעשטעלטע פּעלץ־גראַפּיש אַ פּנים, אַז ווילנע אין די רעזידענץ פון לומזע.

לאַוט דער שרשעדלעך, אַז די נאַציאָנאַל־פּוילישע פּרעסע, אין אַזאַ מאַנטערשור פון רוקלאָזע, דאַגערט אויף דעם נאָמען שאַפט צעל פון לומזשע דיקטאַטאָר, וואַלדעמאַראַס. די „גאַזעטע וואַרשאַווסקע" מעלדעט דעם דאָזיגען שרעק אַלס אַ רוהיגע פּראָוואָקאַציע. אויף אַזעלכע פּרעמעזיסן — זאָגט די צייטונג — וואָלט מען נאָר מעגלעך אַ קאָמישע — אַן אַלטמאַנס, וואָס אַזאַ תיפה אויך צו אַרטיקולירן דעם דאָזיגען „אַנטאַס" אין אַ דראַהנונג צו צוהיטן אַלע קאַנסטיטוציעס, אויב דאָס וואָלט נישט אַרבעטן ווערען. אויב דאָס וואָלט מער נישט געווען אַ אַנטלאַנג און אַנטמוטיגונג פאַר נישט אַרבעטן אין לומזע, אַז עס דערפאַר, וואָל מיר קענען נישט געטען קאַטאָר לומזע אַרטיקל, מחמת דאָס אין אַ־אַ־אַס אַ פּ־מ־ר מעלדונג פון אַ פּ־מ־ר רעמאַריאָס. מיט לומזע אַבער וואָס אַזעלכעס נישט געשען, פאַרשט דערפאַר, וואָל מיר גאָר געקענט נישט ערגעץ די תיר שטאַר אין די פאַסטען פון וואַלדעמאַראַס".

„אויב וואַלדעמאַראַס — זאָגט ווייטער די צייטונג — וואָל אינ אַזאַ אַנטדינונג בעפרעמדען פאַר פּרעזיסטען שיינען אין זיי מלאה — דאַן דאַרפן מיר נישט קיין שום גרויס זיך מיצער צו זען דערפון. די צייטונג האָלט אָבער, אַז פּוילען כוי אינטערעסנט רעאַגירען אויף אַזעלכע הנם פּ־ר־ל־ע אויפ'ם אויס דעם פּ־ר־ס־ס אַז לומזע. אויב דאָס פּראָטעסט — דאָס סאַמאַסטרעגסט — דעם דאָזיגען עניין".

שאַרפער אין דער מאַנ פון דער פּראָטעסטיגער, אין פּ'מיו אין מאַל פאַר אַלטמאַל פּראָפעסאָרען מערען פון פּ.ש דער עניין ווילנע.

דער „אַנטאַנג" דאָזיגען האַלץ, אַז „די פּוילישע פּאַלומיק דאַרף מיט דער פּוילישענדיגער רוהיגקייט אויפגעגעבען אַ בעריכט אין אַ אַנדערנאַנ אַ בעריכט, אַז די פּוילישע יוגענד אין בערדיטשעווער געגענד איז נאָך אַלץ רעליגיעז געשטימט. אויפ'ן צוזאַמענפאָהר איז מיטגעטיילט געוואָרען, אַז אין קאַזאַמין האָט מען אַנגעפאַנגען אַ רעליגיעזע דעמאָנסטראַציע מיט ספר־תורות אין איהר האַבען זיך בעטייליגט אויך אַרמיטער. אין שעפּעל פאַדרעגיסטע האָבען די יודישע האַנד־ווערקער געוואָלט צוגעטען די אַרטיגע בתי־מדרשים פאַר קלובען, אָבער די יודישע יוגענד האָט געגען דעם פּראָטעסטירט פּענה'דיג פאַרוואָס „מען האָט זיך צוגעטשעפּעט בלויז צום בית־מדרש און נישט צו די קלובסערס". אין מאַרנעווקע האָט מען דעם גאָרטען פון דער קאָמוניסטישער ציבליעטעק אַוועקגעגעבען דעם דאָרטיגען רבין א.ה.ר. דער צוזאַמענפאָהר האָט אויך מעסטגעשעלט, אַז די יודישע פּוילען ווערען אין דער שטעטלעך ווערט שוואַך געשיהרט און האָט וועגען דעם אָנגעגעבען אַ ריט רעזאָלוציעס.

* * *

די יודישע קאָמוניסטען האָבען איצט אָנגעהויבען אַ זעהר פערביטערטען קאַמף געגען דער יודישער שחיטה אין מינסק, וואו אין אַלץ שעכט־הויזער ווערט גע־קוילעט בלויז אויף כשר. די יודישע קאָמוניסטישע פיהרער זאָגען, אַז מינסק קען זיך בעגעהן אָהן כשר פלייש און טענה'ן, אַז דער בודזשעט פון די מינס־קער שעכט־הויזער קען בעדעטשער פּער־פלעגערס ווערען אויב מען וואָל אָפּזאָגע די יודישע שוחטים און די מיני־חים.

דער קאַמף פאַרט זיך שוין קאַמפּ פיר מאָנאַטען, אָבער בין אונז האָבען נאָך די יודישע קאָמאָנסטען גאָרנישט אויסגעפּוילט. אין די שעכט־הויזער פון מינסק פּוילען פיגלעך ווי פּרעזער בלויז אויף כשר. אונז האָבען די פּרעזער פון דער קאָמאָנסטישער סעקציע געזאָגט דעם צו דער אַרטיגער סאָציאַל־אונ־סעקציע מיט אַ פאַרלאַנג צו אַנטער־זוכען די שחיטה פראַגע אין צוזאַמען־האַנג מיט דער פּוילען נישט פון דער פּוילישער רעגיערונג.

* * *

די לאַטע און די יודישע פּאָלאַנים פון קרים און אוקראַינע האָבען זיך אונצ בעדייטענדיג פאַרבעסערט, צוליב דעם וואָס דער פאַלשער אַראַבאַנטען ווערען פון פּ.ש דער עניין ווילנע.

דער „אַנטאַנג" דאָזיגען האַלץ, „די פּוילישע פּאָלומיק דאַרף מיט רוהיגקייט אויפגעגעבען אַ בעריכט", אין אַ אַנדערנאַנ אַ בעריכט, אַז די פּוילישע יוגענד אין בערדיטשעווער געגענד איז נאָך אַלץ רעליגיעז געשטימט. אויפ'ן צוזאַמענפאָהר איז מיטגעטיילט געוואָרען, אַז אין קאַזאַמין האָט מען אָנגעפאַנגען אַ רעליגיעזע דעמאָנסטראַציע מיט ספר־תורות אין איהר האָבען זיך בעטייליגט אויך אַרמיטער. אין שעפּעל פאַדרעגיסטע האָבען די יודי־שע האַנד־ווערקער געוואָלט צוגעטען די אַרטיגע בתי־מדרשים פאַר קלובען, אָבער די יודישע יוגענד האָט געגען דעם פּראָטעסטירט פּענה'דיג אַז די קלובסערס". אין מאַל אַלטמאַל פּראָפעסאָרען מערען פון פּ.ש דער עניין ווילנע.

דער „אַנטאַנג" דאָזיגען האַלץ, אַז „די פּוילישע פּאָלומיק דאַרף מיט רוהיגקייט אויפגעגעבען אַ בעריכט", אין אַ אַנדערנאַנ אַ בעריכט, אַז די יודישע יוגענד אין בערדיטשעווער געגענד איז נאָך אַלץ רעליגיעז געשטימט.

יודישע רעליגיע הען מען נישט אויסוואַרצלען אין בערדיטשעווער ראַיאָן.

דאָזיגען האָבען די יודישע קאָמוניסטען שטאַרקען קאַמף געגען דער יודישער שחיטה אין מינסק, וואו אין אַלץ שעכט־הויזער ווערט גע־קוילעט בלויז אויף כשר. די יודישע קאָמוניסטישע פיהרער זאָגען, אַז מינסק קען זיך בעגעהן אָהן כשר פלייש און טענה'ן, אַז דער בודזשעט פון די מינס־קער שעכט־הויזער קען בעדעטשער פּער־פלעגערס ווערען אויב מען וואָל אָפּזאָגע די יודישע שוחטים און די מיני־חים.

דער קאַמף פאַרט שוין פיר מאָנאַטען, אָבער בין אונז האָבען נאָך די יודישע קאָמאָנסטען גאָרנישט אויסגעפּוילט. אין די שעכט־הויזער פון מינסק פּוילען פיגלעך ווי פּרעזער בלויז אויף כשר. אונז האָבען די פּרעזער פון דער קאָמאָנסטישער סעקציע געזאָגט דעם צו דער אַרטיגער סאָציאַל־אונ־סעקציע מיט אַ פאַרלאַנג צו אַנטער־זוכען די שחיטה פראַגע אין צוזאַמען־האַנג מיט דער פּוילען נישט פון דער פּוילישער רעגיערונג.

* * *

די לאַטע און די יודישע פּאָלאַנים פון קרים און אוקראַינע האָבען זיך אונצ בעדייטענדיג פאַרבעסערט, צוליב דעם וואָס דער אַראַבאַנטען פאַרשפּעטערט, אַזוי דעם וואָס די גרעניצען פון יודישע אַרבייטער, אין אַלע שטעט און שטעטלעך פון אונזער לאַנד. 160 טויזענד יודישע פאַמיליעס, דאָס זענען בײַ 80 פּראָצ. פון דער גאַנצער יידישער בעפעלקערונג גענייסען די דעקע אין אימדיראָקס פונ'ם שפּע, וועלכען ס'פעענט פאַר זיי דער קאָאָפּעראַטיווער נעדאַנק.

אין דער דאָזיגער אויפגעוואַכט דאָס געפיהל פון פערזיכונג געגען דער צו הויכער אויסנוצונג פון פריוואַטען פּרמיטלער און עס ענען געשאַפען געוואָרען בײַ אונז עלליכע שטאַרקע סערקויפס־קאָאָפּעראַטיוון מיט'ן צענטראַלען „סורוויס" אין דער שפּיץ, וועלכע האָבען מיט זייער אַרבייט אין משך פון דער קורצער צייט פון זייער עקזיסטענץ צעבראָכען די לעגענדע וועגען דעם, אַז דער דאָזיגער מין קאָאָפּעראַציע איז נישט מעהר ווי אַ עקספּעריטענט, וועלכער קען קיין קיום נישט האָבען.

ווען מיר גלעהן ווייטער איבער צו ציפערן פון וואוקס און עקסטענזיוויזירונג פון אונזער בעוועגונג, זעהען מיר די אַלגעמיינע בילאַנס־טומע פון אונזערע קאָאָפּע־ראַטיוון, וועלכע שטייגט איבער 100 מיליאָן זלאָטע, אויגענע קאַפּיטאַלען — איבער 8 מיליאָן זלאָטע, יעדען מאָנאַט אַרויסגעגעבענע חלואות—ביז 30 מיל. זל., הקלאַדען — אַרום 25 מיל. זל. און אינקאַסאָ־דאַקומענטען, וועלכע פליסען אַרײַן יעדען מאָנאַט אין די קאָאָפּעראַטיוון—אויף 75 מיל. זלאָטע.

נאָך פאַראייאָהרען, אין דער צייט ווען מיר זענען פאַר אַזעך געשטאַנען אין אַגאָ פון הייגטיגען יום־טוב, האָבען די דאָזיגע אַלע ציפערן אויסגעמאַכט קוים אַ האַלפּט. צי איז דאָס נישט דער בעסטער בעווייז, אַז אונזער אַרבייט אויפ'ן קאָ־אָפּעראַטיווען געביט האָט אָנגעריהרט דעם לעבעדיגען נערוו: די ווירקליכע בע־דערפנישען פון אונזער מאָלק און אויף וואַסערן וועגען און אין וואַסערער פאַרק דאָרף פערקומען די אָרגאַניזירונג פון אונזער סאָלקס־לעבען.

די קאָאָפּעראַטיווע קרעדיטען, ווי קליין זיי זענען נישט זיין, וואַרפען זיי דעם פינגער־פוס אויפ'ן אַרומיגען מאַרק, רעסען אַרויס פון די ליכטע־נעגעל די אַמוויגינ־טען געשיצטע ווירטשאַפטליכע עלעמענטען.

חוץ זייער ווירטשאַפטליכער בעדייטונג האָבען די קאָאָפּעראַטיוון בײַ אונז יורען אויך אַ וויכטיגע דערציעהרישע בעדייטונג. זיי שטרעבען אומצומיטען די אייגענע כחות אין אַ גרויסען שפּאַרקען געזעלשאַפטליכען כח און אין אונזער אַרבייט אין משך פון די יאָהרען הערט אַלץ בולטער און קלאָרער, אַז נישט דער נעגעטיוויגער קאַמף שאַפט די קולטור, נאָר געגענזייטיגע מיטאַרבייט, געגענזייטיגע אכטונג און דאָס געפיהל פון גלייכהייט, מיט וועלכען די קאָאָפּעראַציע איז דורכ־דרונגען.

ח. שאַשקעס.

בלוטיגע דראַמע דורך זינדיגער ליבע

פרום יודיש חייבעל אַנטלויפט מיט אַ שגץ און דער פערפיהרער ערמאָרדעט מיט אַ האַק איהרע אַלטע חסידישע עלטערן.

אַזאַ בלוטיגע דראַמע מחמת זינדי־גער ליבע איז נאָך נישט פאַר געקומען אין אַ יודיש הויז. קיינער וואָלט נישט ערוואַרט, אַז אַ יודיש מעדעל פון אַ פרו־מען דאַרפישען בעל־תפילה קען געבען איהר הענד צו אַזאַ בלוטיגער דראַמע פון רוב און מאָרד אויף איהרע אייגע־נע עלטערן. פערטריבען דעם מאַן, אַלען אַנטלאָפען פון דער חתונה מיט אַ קריסטליכען געליבטען, געלאָזט הרג'ענען טאַטע־מאַמע דורך פערפיהרטער זינדיגער לעדענשאַפט און געענדיגט אין קרימי־נאַל צוזאַמען מיט'ן קריסטליכען ליבהאַ־בער.

דאָס איז אין תוך די שרעקליכע פּאַ־סירונג פון די לעצטע טעג אין אַ קלי־נעם סלאָוואַקישען דאָרף וואָלאָנאָוצע אין דער פאַמיליע פון אַ פרומען יודי־שען שענקער ר' שמואל אַלטמאַן.

די 16 יאָהריגע רבקה'לע איז געווען אַ בית־יחידה און יפהפיה מיט געוונדער דאַרפישער פרישקייט און לעדענשאַפט. זי האָט זיך שטאַרק פונגאַנדער געפליהט און געצויגען אויף זיך די ווילדע אויגען פון די שעהנסטע שקצים אין די ארומי־גע דאָרפער. ר' שמואל אַלטמאַן זיין ווייב שרה וואָלטען גערן געלאָזען ווייטער בלייבען זייער אייגע־נע רבקה'לע אָבער די סכנות פון אַ שעהנעם יו־דישען מעדעל אין דאָרף צווישען לוי־טער גוי'אישע בחורים זענען אַזוי גרויס אַז עס איז געבליבען אויסצוזוכען פאַר איהר באַלד אַ פּאַסיגען חתן פון אונ־דיהרען זי אונטער דער חופה.

און ווען עס זענען געשריבען גווע־ראָן די תנאים פון דער פלת רבקה מיט אַ וואוילי־קענענדיגען ישיבה־בחור, איז אָבער דער פלה'ס הארץ שוין געווען פער'משכון'ט פאַר דעם שעהנעם און סאָפּנע־גלעטכען יאָזעף שאַפּע, אַ געפעהר־ליך גוי'איש בחור'ל פון שכנות'דיגען דאָרף. רבקה האָט מיט אַמאָל געהאַט צוויי חתנים — אַ פרומען יודישען יונג־מאַן לויט'ן טעטע'ס וואָהל און אַ'אויס־געלאָזענעס, לוסטיג שטיפערישען שגץ, וועלכער איז איהר פאַדר טיפער אַרטע־גע'וואָקסען אין הארץ און אַרעגגעפאַנגען אין דער לעצטער נאַכט פאַר'ן ברית, איז דער יונגערמאַן געלעם געווע־רען פון חוץ, אַנטלאָפען אין זיין אַלטער הויז רימאַוטקע פאַבאַריצע און אָבגע־וואַגט זיך אויף תמיד פון הויז און קינד און פון גאַנצען עשירות.

נור אַ קורצע צייט שפּעטער ווי די יולדת איז געזונד געוואָרען, האָט יאָ־זעף שאַפּע זי אָנגערעדט אַנטלויפען מיט איהם אין אַ ווייטער שטאָט. זי האָבען מיטגענומען דאָס קינד און דעם גאַנצען אויפשטייער מיט געלד און מכשירים וויפיל מען האָט נאָר געקאָנט אויפרויבען בײַ די אומגליקליכע יודישע טאַטע־מאַ־מע. רבקה'לע האָט זיך גע'שאַר'ט און חתונה געהאַט מיט איהר געליבטען. דע־דורך איז זי געוועזליך געוואָרען פוליעה־ריג און פטור געוואָרען פון די זשאַנדאַ־רען, וועלכע האָבען זי געהאַלט אָנגעשען פון יאָזעף שאַפּע און זי אָבגעבען צוריק אין רשות פון איהרע יודישע עלטערן. די אַנגליקליכע טאַטע־מאַמע זענען געווען גרויס מוחל זיין רבקה'לען אַלע איהרע שרעקליכע חטאים, אַבי זי זאָל זיי אומ־קעהרען צהנים און אָבזאָגען זיך פון דעם צווילדעוועטען אויסגעלאַסענעם גוי.

אין אָבער רבקה'לע אַרײַן אַזוי טיף אין דער טומאה, אַז זי האָט פערלוירען יעדע מאָכט איבער זיך. ווי אַ ווילענע־זער גולם איז זי געווען אין די הענד פון איהר געליבטען, וועלכער האָט זיך נישט מעהר בענוגענט מיט דער פער־פיהרטער יודישער טאָכטער, נור געמאַכט אויך אַלעמער, ווי אַזוי צו בעקומען באַלד די ירושה פון די אַלטע זשידעס. ער האָט אַזוי פערדרעהט דעם קאָפּ פון דער יונגער משומדת, אַז זי האָט מסכים געווען אויף אַלע זיינע רוצח'ישע אי־דעען, אַבי קענען אויסטרינקען דעם פו־לען בעכער ווילדע ליבע צום דאָזיגען שיינעקע. און אַזוי האָט ער בײַ איהר אויסגענאַרט אַ בריף, אַז איהר גליק וועט זיך ערשט דעמאָלט אָנהויבען, ווען די אַלטע עלטערן וועלען זיך געזעגענען מיט דער וועלט און זי ווייטער זיך אין

(עגדע זעה זייט 6).

לאדזער כראניק.

אגאסט פון רינגא

אין לאדז וויל איצט דער געוועזענער רעדאקטאר פון דער יודישער צייטונג אין רינג „דאס וועלק", ה' ח. אורמאכער.

פיעטריקאווער רב צוריק אין לאדז

דער פיעטריקאווער גאון הרב שפירא העלכער איז געווען אין פיעטרקאָוו די שביעות-טעג, אין געכטען ווידער צוריק. געקומען קיין לאדז, פארצוצוגען די שקציץ פאר ישיבת-חכמי-לובלין. ביז-איצט האט שוין דער פיעטריקאָווער רב צוגעגעזאמלט אין לאדז א היבשע סומע געלד. די נאחנטסטע פעג וועט דער סניף פון ישיבת-חכמי לובלין פארקלאמירען א גרויסע מעלקס-זאמלונג פון קלענערע נדבות. דער פיעטריקאָווער רב וועט אויך פארשטעלען מיט ארטיע עטענשליכע מרעפענדא-רעדעס, בכדי צו מאבילאיזירען דאס געדאנק פון ב"מ פרכו-התורה צווישען די יודישע מאסען.

ארית-מארגען פאר דער יונג-יודישער דיבטונג.

דער פרחמארעטע פאר דער יאנג-ארמי שאר דיקמיטע, וואס אין שטרעקלעכע פרעצאלטערט געווארען אין „חמיר", אין ארגאן פון א פארטיטעלען שלאגאן.

העלפט צוריק אויפצוריכטען די פערמע פון „העלענובעק"

אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז.

אז אונד, לאדזער יודען, וועמען סאמו לאס אין מעשה די יודישע פערמע פון „העלענובעק" אנטערנאט „השלשנבעק" אפשלוסען מער אחצט. א שווער אנגעלעגענהייט האט אזא געטראפען. דער שרעקליכער שטורם אין חורבאן, וואס האט דעם פארנאנגענעם מאנאט זיך געטראגען אנדער אמעריקע, האט אנגעטאן א טרעפן אין דער פערמע. די שווערע מות אין ארבעט פון אן ערזאט הדשים אין געכאנגען לאיבור. דיי נאנצע 10 מארגען לאנד, וואס זענען פארזוייט געווארען דורך די קונדערלער, פרי זו זאלען הא בען ברויט אין געטראנען פון אונבעקאנטע ארבעטס, זענען אפגעשוועכט געווארען פון דער ערד. מ'וועט אמת געזוואגט בען זון גלייך בעים אהויב יאהר צו קויפען א גרויסע מאלקס-זאמלונג פון קלענערע נדבות. דער פיעטריקאָווער רב וועט אויך פארשטעלען מיט ארטיע עטענשליכע מרעפענדא-רעדעס, בכדי צו מאבילאיזירען דעם געדאנק פון ב"מ פרכו-התורה צווישען די יודישע מאסען.

ארית-מארגען פאר דער יונג-יודישער דיבטונג.

דער פרחמארעטע פאר דער יאנג-ארמי שאר דיקמיטע, וואס אין שטרעקלעכע פרעצאלטערט געווארען אין „חמיר", אין ארגאן פון א פארטיטעלען שלאגאן.

פון דער שטעטישער קונסט-גאלעריע בן ציון צוקערמאן'ס אויסשטעלונג

די אויסשטעלונג אין דער שטעטישער קונסט-גאלעריע פון בעקאנטען ארץ-ישראל-דיגען מאלער בן ציון צוקערמאן האט ארויסגערופען א גרויסע מעראיסירונג אין שטעט. די צעהנדליגע פראכטפולע ארץ-ישראל-בילדער, געמאלען פון דעם פענזעל פון אזא גאט-גע-בענשטען מאלער, ווי צוקערמאן, רופען ארויס ענטציקען בייס פובליקום.

אין די לעצטע טעג זענען פארקויפט געווארען מעהרערע פון די דאזיגע בילדער.

אויך די אנדערע קינסטלער, וואס האבען אויסגעשטעלט אין דער גאלעריע, ווי חיים כהנא. מעשאלעפלאסטישע זאכען אויף יודישע מאטיוען, העכט'ס גראפישע ארבייטען, אילוסטראציעס פון פרוי קייליך צו „סאלאמע" פון אסקאר ווילד און פיעטרקיעוויטש'ס צארטע פוילישע לאגדשאפטען לאזען איבער אויף די בעזוכער א שטארקער אונדרוק.

—0—

א המצאה פון שווינדלער

(3) אין לאדז האט זיך בעוויזען א נייער מין שווינדלער, וואס וועגען אן א נייע שפיצעל, ווי אזוי ארויסצוטרעטען נעלד.

עס נעהען, נעמליך, ארויס פון גע-קלייד „יודען" מיט בערד: זיי קומען אין רעכט, אנשטענדיגע הייזער, לעגען מיר צו קויפען בילדער אויף א פאנטען-לאטעריע לטובת בבודע מענשען, וואס זענען ארעם פון דער מדרגה צוליב דער קרישער צייט.

פארשטעהט זיך, אז בי א סך לייכט-גלויביגע קומען אם די שווינדלערס מיט מערע מעשיות און זיי בעקומען געלד, ארויסגעבענדיג דערויף „קוויטונגען", „בי-לעטען" א. א. וו.

אנ'עוליכער פאל האט נעטראפען מיט רעד. ע. תאמבורסקי. אין זיין פריוואט-דירה איז ארויסגעקומען אזא מין שווינדלער, וועלכער האט אויפגעגעבען אז ער פארקויפט בילדער פון א גרויסע לאטעריע לטובת בבודע מענשען, וואס זענען ארעם פון דער מדרגה צוליב דער קרישער צייט.

פארשטעהט זיך, אז בי א סך לייכט-גלויביגע קומען אם די שווינדלערס מיט מערע מעשיות און זיי בעקומען געלד, ארויסגעבענדיג דערויף „קוויטונגען", „בי-לעטען" א. א. וו.

אנ'עוליכער פאל האט נעטראפען מיט רעד. ע. תאמבורסקי. אין זיין פריוואט-דירה איז ארויסגעקומען אזא מין שווינדלער, וועלכער האט אויפגעגעבען אז ער פארקויפט בילדער פון א גרויסע לאטעריע לטובת בבודע מענשען, וואס זענען ארעם פון דער מדרגה צוליב דער קרישער צייט. די נאחנטסטע פעג וועט דער סניף פון ישיבת-חכמי לובלין פארקלאמירען א גרויסע מעלקס-זאמלונג פון קלענערע נדבות. דער פיעטריקאָווער רב וועט אויך פארשטעלען מיט ארטיע עטענשליכע מרעפענדא-רעדעס, בכדי צו מאבילאיזירען דעם געדאנק פון ב"מ פרכו-התורה צווישען די יודישע מאסען.

ווערגעז לאדזער וואוילטעטיגע אינ-סטיטוציעס אוז לאדזער נגידים

אויפ'ז מארגינעז פון ה' ישראל קאהאנס ארטיסעל ווענען דער נאכט-פאגאטאוויע פון „לינת הצדק"

אין „לאדזער מאגבלאט" נומער 116 האב איך געלעזען „די פינסטערע נע-חומות" פון לארזער גוים אין בען". דערזעמאנד ישראל קאהאן האט די-ז'ערזעם א נאנצע נאכט אין „לינת הצדק" אין בעמזואויס די לוסטיגען פון דער נאכט-פאגאטאוויע, שלעכטס שר די ערשטערנדיג מעמנעס וואס ער האט מיט אונגעגע אויגען צוגעזעהן אין דער יודישער ארזמסטים. ער ליעבט צו-גלייך די פערזואלטונג אין האמאזירען פאר זייער מסירת נפש'דיגער אחפיטס, בעזוגדערס נאך דעם ה' יעקב שטערן, וואס א דאנק זיין שערגיג אין דער „לינת הצדק" געהאמען צו דעם פרעל-מיגען סאנטטאר-אויטאו.

איך פיהל א דאנקבארקייט צום דער. קאהאן פאר זיין בעזואויגען די אלע צרות, פאר זיינע אויגען האט זיך ענט-פלעקט א נעטעם וואס אין דער מחשבה קען מען זיך דאס נארנטשט פארשטע-לען. אזה וואלט אזדם נשרו מעמר זיין מיט נעהן אויף קאנטראלעס בי אשול-לע מעגשען, וואס וועלען ארזין קומען אין „בית מחסה לזקנים" צו גאר בי-וואוינען א'אינטערעסאנט נאך „אזודרא-זונסקאי". דעמאלט וואס ה' קאהאן אי-בער מאנכעם האבען אנדערע ערפאה-רונגען אין אנדערע מוזעגען, אין דאן זעהט זיין רעדעזדיגע פארער מעדר אין אנטער ארויסשרין אין מעדער ארינג דרונגען אין די הערצער פון פובליקום.

זאל ער גאר מיט אנטעטע אויגען זעהען, וויא א בבבר'ע זעהט, וואס האט זיך חסיד אלין מפרנס געווען אין אפשר אנדערע געזאלען, וואוינט אויגע אין א חאלטאבער, אנדערע בבבר'ע געזעהלען וואלטען זיך דער פוס אויך בעגעגען, דער חברון אין גאר וואס אין דער צווייטער מאנער הארע-ווען זיך חברים, וואס האלטען אין אין רוטשען... אין אויפגעמען אין „בית מחסה לזקנים" קען מען זי נשמה, ווייל מ'האט קיין פלאץ נושטא, דער שלום גוט נושט קיין געלד אויף אויספערמען דעם נעגעם בגין..

א צווייטען פאסט פון „לינת הצדק" וועל אגר דערצעהלען, אנגעמעלט פרעב מאג צו גאלטס ערעב אד אין נאם א פערמעגלוכען יוד, א בעל הבית, האם-מג נעדען, בכמעט ליעבען. ליקום נעהבמער צו צו אזהם פרעגען, וואס אין נעשעהן? — ער האט אראפגעשלאגען א בוגדעל — זאגט ער — אין מ'שטעקט אזהם אין הארז אין קען קיין דאכטער נושט בעקומען, נעהט ער אין „לינת הצדק", אוך דערגעהל אזהם אנאמתע מעשה שהיה: מעגער א ארוב, זאג אוך, האט אראמגעלט ארגאנגעלשלאגען א בוגדעל, מאכר אין געזעהן א דאכטער, נאר ער האט זיך אויף גוד נוט נעקומען קיין עצה נעקומען, האט ער זיך בעגעבען מיט א ווייב אין נעזאגט, מ'שטעקט וואלט נעזעהן, מ'חאל א האט ארנגעשוקען אין הארץ — ער וואלט דעם בוגן נעפער ארעמע-שלעכט, ווי אוך.

דער חלה האט געגעבען שטארק לא-לען אין דאס בוגדעל אין פון זיך אלין ארויסגעגעלען. אבת מען בעל הבית האט אויך שטארק געלאכט, נאר מע-הארגען האט דאס אזהם נושט.

אין אפלעכע מעג מרעף אוך דעם בעל דבר א לעבערגען, א ליפטגען, ער דער-וואלט מער די נסים זעגע אין ליעבט די גאלט-פאגאטאוויע פון „לינת הצדק" אין מאג ארגען. אין מ'שלמ'ט — פרעג אוך אזהם, — האט אזהר דערפאר דעם „ליגת הצדק"? — ער קוקט מיר אן, ווי אוך וואלט, חלילה משגע געווען, א וואילטעטיגע אזגסמוטויג דארף מען בעגאהלען? — יא, זאג אוך, וואויל-טעטיג אין זי פאר ארגומעלטיג, אבער עזירים דארפען דערפאר נוט בעצאהלען, געבען א שעהנע נדבה נוט וועגגערי-ווי דער „אגומאב" וואלט אוך קאם-מען.

א שלא אין ער מיר געווארען פאר מיין פערלאנגען!

אט אזעלכע נגידים חאבען מיר אין שטאט אין אט די לייט שטען מוזטען פראטעקציעס אין נויען אויס אלע חברות.

הוגערע געמען דארף מען מפרכם מאג-לען.

ב. א. גליסמאן.

קארלסבאד, 23/5.

* * *

בעמערקונג פון רעד.:

דער נעש. פלעמער ה' ב. א. גליסמ-מאן בערהרט אפרעגע, וואס מ'אזה ווערלוך פראי דערליך אפצושטע-לען. די בעצעהונג פון מאגבע לאדזער ערבירים צו די חוסס-ערגענדע אוג אנסמוטויג אין פאמת א סאבראלעזען. עס וואלט נוט געווען, אז פארשטעהער פון די אנסמטויגיעס זאלען זיך אין דער פרעגע ארויזגאגען. — וואס אנ-מעלאנגט בעזוגען אנד. אנסמטויגיעס, האבען מער דאכ נעמען פון ציט צו ציט אז זעלען דאס טו אויך לעבא.

ארטיסטישער רעזיו אין קאמער-מוזיק

„אררט"

אנגעפר דער לעמבג כ. בראדערזאן

היינט מאנטאג,

2 פארשטעלונגען

אנהויב 8 און 10.15.

ווידערהאלונג פון 7. פראגראם א.נ.

יודישע

טעכטערלעך

1) פרש'אנ
2) יודישע
טעכטערלעך
3) לאוויטש
4) משגיח-דזעש
5) אלמנה
6) קפטערינע מאלאדוצע
7) פוליקעס
8) טרע-לא-לא
9) פופען-סקעטש
10) דזשא-דזשעס

הנהה-בילעטען גילטיג מאנטאג, דינסטיג, מיטוואך, דאנערשטאג

די קאסע איז אפען טעגליך פון 7 אויבענד שבת פון 1.30 נאכם.

יידיש טעאטער אין פילהארמאניע זאל — גארטשאוויסע 20 —

גאסטראלען פון דער בעריהמטער סובערעטן פון אמעריקא

בעטטי הענינג

היינט, מאנטאג, 28-טען מאי 9 אוהר צום אוטטען מאל

דבורה פון בערדיטשעוו

קאמישע-מיזעס מיט געזאנג אין סענץ פון י. קאהן רעזשי. פון מ. פליוגער

הויפטראל דבורה—בעטי הענינג. האנדלונג I אקט אין בערדישעוו דבורה'ס מעשער שיקט א גט צו דער מוטער פון אמעריקא. II אקט אין אמעריקא דבורה אלס דינסט מיט איהר מאטען אין דער טעמע ווערט איהר חתן. III אקט אין אמעריקא זי בעטהט צו דער חופה מיט איהר טאטען און מאכט איהם חתונה מיט דער מהמן.

דינסטאג, ד. 29. 9 אוהר. גרויסע מאטינעע פארשט. פון 1 ביז 3.50

דער פרייליכער מאטראז

אפערעטע אין 8 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון מ. קענינ. מוזיק פון ל. זעלמאן

הויפטראל דזשימי „פרייליכער מאטראז" בעטי הענינג.

ס'נעמע אנטייל: פר: בעזמען, זעמינא, מאכטראווסקא, פארערמאן, ח"ה: אריעל, אייזענ-בערג, ברענבוים, באלבירסקי, הטמנגרגער, מאטראווסקי, נחוויז, פאלינאווסקי, צוויליך.

טענץ אינסטרוירט פון טאנץ-מייסטער ב. ליבאוויטש.

געשעפטס-פיהרער בעזמאן. ביהנע-דייטער: מאטראווסקי. מוזיק, דייטינג ל. זעלמאן.

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

ניי מעלעפאן-ביכעל.

עס איז ארויס פון דרוק א נייע מעלע-פאן-בוכעל, צוזאמענגעשטעלט פארה לייט די נוכערן פון די אמאליגע פון לאדז און אומגעגעגד. אזא מין מעלע-פאן-ביכעל איז א נעשעס אין לאדז און ציווישען די מעלעפאן-בעזוגער האט זיך שוין לאנג געפיהלט א מאנגעל דערין. דאס ביכעל איז צו מעקומען אויף דער פאבריק.

וואהלען צו דער לאדזער האנ-דעלס-מאמער.

(§) אין די נאחנטסטע טעג וועט ערשיינען א פערארדנונג פון הנדלס-מיניסטער וועגען די וואהלען צו דער לאדזער האנדעלס-מאמער. דער מערמען פון די וואהלען וועט בעשטימט ווערען לייט א פערשטענדיגונג מיט די לאדזער ווערשאפטלעכע ארגאניזאציעס.

יודישע מעדיצינישע נייעס

אין לאדז

אנטלאפונג פון א מיידעל פון א שפיטאל

אין מאנטאג פרי איז אנטלאפן פון א שפיטאל אין לאדז א מיידעל, וואס איז אין א שטאנד פון א שווערע קראנקהייט. דאס מיידעל איז אנטלאפן אין א העמד, אין א מאנטל און אין פאנטאפלען. דאס מיידעל איז אנטלאפן אין דער ריכטונג פון דער ווילע פון ד"ר ליבמאן. אין דער ווילע פון ד"ר ליבמאן האט מען אויפגעהויבן אלארם, אבער דאס מיידעל איז שוין ווייטער אנטלאפן. מען האט אנגעהויבן צו זוכען דאס מיידעל, אבער מען האט אויף דער צייט נאך נישט געפונען.

אנגעשטעלט אין שפיטאל

אין מאנטאג פרי איז אין שפיטאל אין לאדז אנגעשטעלט אין א שווערע קראנקהייט אין מיידעל פון 14 יאהר. דאס מיידעל איז אנגעשטעלט אין א שווערע קראנקהייט אין מיידעל פון 14 יאהר. דאס מיידעל איז אנגעשטעלט אין א שווערע קראנקהייט אין מיידעל פון 14 יאהר.

אנגעשטעלט אין שפיטאל

אין מאנטאג פרי איז אין שפיטאל אין לאדז אנגעשטעלט אין א שווערע קראנקהייט אין מיידעל פון 14 יאהר. דאס מיידעל איז אנגעשטעלט אין א שווערע קראנקהייט אין מיידעל פון 14 יאהר. דאס מיידעל איז אנגעשטעלט אין א שווערע קראנקהייט אין מיידעל פון 14 יאהר.

וועגען לאדזער וואוילטעטיגע אינ-סטיטוציעס אוז לאדזער נגידים

אויפ'ז מארגינעז פון ה' ישראל קאהאנס ארטיסעל ווענען דער נאכט-פאגאטאוויע פון „לינת הצדק"

אין „לאדזער מאגבלאט" נומער 116 האב איך געלעזען „די פינסטערע נע-חומות" פון לארזער גוים אין בען". דערזעמאנד ישראל קאהאן האט די-ז'ערזעם א נאנצע נאכט אין „לינת הצדק" אין בעמזואויס די לוסטיגען פון דער נאכט-פאגאטאוויע, שלעכטס שר די ערשטערנדיג מעמנעס וואס ער האט מיט אונגעגע אויגען צוגעזעהן אין דער יודישער ארזמסטים. ער ליעבט צו-גלייך די פערזואלטונג אין האמאזירען פאר זייער מסירת נפש'דיגער אחפיטס, בעזוגדערס נאך דעם ה' יעקב שטערן, וואס דעם ה' יעקב שטערן, וואס דעם ה' יעקב שטערן, וואס דעם ה' יעקב שטערן.

דיי הגדערס קונדערלעך, וואס זענען אנצם פע-'צער'ם אין פערפרלישרס, וואר-מען אויף אנטער הולף.

דיי הולף אין א דרונגענדיג. פראגט לשע גלייך אדרען אטערע שפעדרען פאר „השלשנבעק".

פארו. פון אנטערנאט „השלשנבעק"

מרדכי חיים רומקאווסקי.

בעמערקונג: שפעדרען ווערען אנגענומען א נאנצען מאג אין דער אר-מונטסראציע פון „לארזער מאנספלאט" אין אין די פינרא שעה'ן אין מעדרע-מאריאם פון „השלשנבעק", שעניג-ווטש 3/5.

העלפט צוריק אויפצוריכטען די פערמע פון „העלענובעק"

אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז.

אז אונד, לאדזער יודען, וועמען סאמו לאס אין מעשה די יודישע פערמע פון אנטערנאט „השלשנבעק" אפשלוסען מער אחצט. א שווער אנגעלעגענהייט האט אזא געטראפען. דער שרעקליכער שטורם אין חורבאן, וואס האט דעם פארנאנגענעם מאנאט זיך געטראגען אנדער אמעריקע, האט א טרעפן אין דער פערמע. די שווערע מות אין ארבעט פון אן ערזאט הדשים אין געכאנגען לאיבור. דיי נאנצע 10 מארגען לאנד, וואס זענען פארזוייט געווארען דורך די קונדערלער, פרי זו זאלען הא בען ברויט אין געטראנען פון אונבעקאנטע ארבעטס, זענען אפגעשוועכט געווארען פון דער ערד. מ'וועט אמת געזוואגט בען זון גלייך בעים אהויב יאהר צו קויפען א גרויסע מאלקס-זאמלונג פון קלענערע נדבות. דער פיעטריקאָווער רב וועט אויך פארשטעלען מיט ארטיע עטענשליכע מרעפענדא-רעדעס, בכדי צו מאבילאיזירען דעם געדאנק פון ב"מ פרכו-התורה צווישען די יודישע מאסען.

ארית-מארגען פאר דער יונג-יודישער דיבטונג.

דער פרחמארעטע פאר דער יאנג-ארמי שאר דיקמיטע, וואס אין שטרעקלעכע פרעצאלטערט געווארען אין „חמיר", אין ארגאן פון א פארטיטעלען שלאגאן.

פון דער שטעטישער קונסט-גאלעריע בן ציון צוקערמאן'ס אויסשטעלונג

די אויסשטעלונג אין דער שטעטישער קונסט-גאלעריע פון בעקאנטען ארץ-ישראל-דיגען מאלער בן ציון צוקערמאן האט ארויסגערופען א גרויסע מעראיסירונג אין שטעט. די צעהנדליגע פראכטפולע ארץ-ישראל-בילדער, געמאלען פון דעם פענזעל פון אזא גאט-גע-בענשטען מאלער, ווי צוקערמאן, רופען ארויס ענטציקען בייס פובליקום.

אין די לעצטע טעג זענען פארקויפט געווארען מעהרערע פון די דאזיגע בילדער.

אויך די אנדערע קינסטלער, וואס האבען אויסגעשטעלט אין דער גאלעריע, ווי חיים כהנא. מעשאלעפלאסטישע זאכען אויף יודישע מאטיוען, העכט'ס גראפישע ארבייטען, אילוסטראציעס פון פרוי קייליך צו „סאלאמע" פון אסקאר ווילד און פיעטרקיעוויטש'ס צארטע פוילישע לאגדשאפטען לאזען איבער אויף די בעזוכער א שטארקער אונדרוק.

—0—

איז שטורם פון לייד ענשאפטען.

שמאנגענדער ראמען, פול שווינענדע איבער לעבענגען און ליבעס-אומאנמורעס.

(40-סע פארזעצונג)

זי האט דערהערט א קינדעריש געוויין, פון וועלכען איהר הארץ האט אנגע-גויבען שטארקער צו קלאפען.

די מוטער האט דערקענט דאס קול פון איהר קינד און אנ'אונגעפיהליכ ערזעד האט אנגעפיהלט איהר קלאפענד הארץ!

דאס קול האט זיך דערהערט פון א קלען חיזעל: דאס איז געווען איהר ערלאזענע טאכטער.

איז עס נישט קיין חלום? זעה איך עס אויפ'ן הארץ? האט וואנדא גע-ליבט — דאס חיזעל איז געווען א קויהלען-טרעגערס, וועלכער איז יצא שוין זיי דער ארבייט; זיין פרוי איז אפשר אויך אין שטוב נישטא און דאס קינד אלאפט. נישט, רופט די מוטער מיט געוויין. א, וויפיל חיסט שרעהרען האט עס שוין סערגאסען!

אין אזין אויגענבליק איז די דערפרעהטע וואנדא צוגעלאפען צום חיזעל. א נייע האפנונג האט זי ווידער אויפגעלעבט. זי וועט נאר געפינען דאס קינד, וועט זי זיך דאן וועגדען צו רידער'ן.

מיט ציטערדיגע האט זי געעפענט די טיר.

זי איז דרייסט ארויס אין א טונקעלען פאר-הויז און האט האסטיג געעפענט די טיר פון צימער.

— לידיע, מיין קינד, מיין טאכטער! — האט זי מיט טרעהרען אויסגערופען, רערזעהענדיג דאס קינד, וועלכע איז בעטעל און געווארפן.

דאס איז געווען איהר לידיע! איהר מוטער-הארץ האט זי נישט גענארט!

לידיע, דערקענענדיג איהר מוטער, איז באלד שטיל געווארען. אויף איהר פערוויינט פנים'ל האט זיך בעוויזען א צופרידענער שטייכעל. זי האט אויסגעשטעלט איהרע קלענע הענטעלעך צו דער טוטער, אויף וועלכער זי האט אזוי לאנג גע-וארט און אזוי לאנג גערופען מיט ביטערע טרעהרען.

וואנדא איז צו איהר צוגעלאפען און זי פעסט ארומגעאָרעמט.

— מיין אוצר, מיין גליק! ענדליך האב איך דיך געפינען! — האט זי אויס-גערופען מיט א געוויין, קושענדיג און דריקענדיג דאס קינד צו דער ברוסט.

לידיע האט זיך אויך פעסט געשוליעט צו דער מוטער און האט זי ריהרענד געבעטען, זי זאל זי מיטנעמען מיט זיך און זאל איהר מעהר נישט איבערלאזען דאס אלס שווארצען מענש מיט זיין שלעכטע פרוי.

— נין, מיין טייערע, איך וועל דיך שוין קיינמאל נישט אפלאזען און וועל דיך נעמען מיט זיך.

נאר באלד האט זיך וואנדא אפגעשטעלט: זי האט זיך דערמאנט, אז עמיצער קען נאך אנקומען. זי האט זיך אויסגעהערט, צי מען הערט נישט קיין שריט. זי האט שנעל אנגעטון לידיען דאס קלייד, וואס איז געלעגען אויפ'ן בעט און האט זי געגעבען אויף די הענד. נאר דאס קינד איז צו שווער געווען פאר איהר.

— לאז מיך מאמע — האט ס'קינד געזאגט — איך קען לויפען מיט די פיס. איך וועל געשווינד אויפלויפען פון דאנען... פון די פרעמדע, שלעכטע מענשען.

זי איז אראפ פון די הענד און אנגעכאפט די מוטער פאר'ן קלייד.

אין דער מינוט, ווען וואנדא מיט'ן קינד האבען געוואלט אויפגעהן, איז זיי געשטענגען אין ארמען פון א ווילדען ארמען מענש

די לאַגע אויפ׳ן לאַדזער מאַנופאַקטור־מאַרק

דער פּדיון ערב יום־טוב איז געווען אַ שוואַכער.

אין שבועות האָבן די סוחרים נע־האַנדלט וועגן זיי פון רנטגנס ווערן דער שלעכטער אַנהויב פון סעזאָן אין מען וועט פערקויפן בשפע די פונעם זומער־סחורות. לעדער און די האַנדגאַנ נישט מקיים געווען. ווי פאַר פסח, אין אויך פאַר שבועות דער פריון געווען אַ שוואַ־כער. די סבות פונעם פריון האָבן מיר שוין דערמאָנט און פרעמדע־רונג אַרטיקלען. פערשדענע אַרסנאַ־לען זענען מיטערער געווארן. מען פער־דינט וועגן, אויסער דעם די גרויסע שטייערן, דאָס אַלץ צוזאַמענגעראַ־זאַלט. אַן די בעשעלערונג מאַן זיך אַנ־זאַגן פון אַלערליי אַנגקויפן. דער פויער ווידער האָט אויעט קיין צייט נאָך צו קומען און שאַפן אַנגקויפן. ער האָט אַרבעט און פאָלד אויפגעריט קאַפּ.

ריוף׳ן באַנוועל־מאַרק

אין פאַר שבועות אין לאַדז געווען כאַר טויב. מען האָט פסעט נישט געקאָנט פון דער פראַוועגן. די האַנ־דלונג, אַז דאָס וואַרעס וועסער וועט ווי קיין אויפ׳ן פריון, האָט זיך נישט בעשאַפן. פאַרשיידענע גרופּעס פון אַנקויפער אין אַלערלי אַנגקויפן. דער פויער ווידער האָט אויעט קיין צייט נאָך צו קומען און שאַפן אַנ

פון ספארט-לעבען.

די שבת'דיגע פריינד און מייסטער-שאפטס פוסבאל-מעטשעז איז לאדז.

„ל. ק. ס." — „הערטא" (חיען) (1:0) 0:2.
„חשמונאי" — „קראסס" 4:1.

שבת 5 נאכמ. אז אויף דעם ל.ק.ס. פלאץ פארגעקומען א פרינטשאפטס מעטש צווישען דער ווענער מאנשאפט „הערטא" (וועלכע פערטרעטט אין דער אכטרעלשער פוסבאל-ליגע דאס 5. ארט) און דעם אמאליגן לאדזער פוסבאל-מייסטער ל.ק.ס.

די ווענער זענען אויפגעשטאנען מיט 4 רעזערוו-שפילער, די לאדזער אויך מיט אונגעגן רעזערוו-שפילער, רעזערווערבערג זיך אויף דעם צווייטן מען מעטש, וועלכן די אויסגעצייכנטע מאנשאפטען שפילען אויסהאנען דונעם מאנטאג 5 נאכמ. אויף דעם ל. ק. ס. פלאץ.

דאס שפיל הויבט אן די ווענער שפילערן די גאנצע ערשטע שטונד און דאנן אז שטרעבן דאס שפיל אויפצוהאלטן אין גלייכגעוויכט. דער רעזולטאט פערבלייבט שיין בזה ביז סוף פון דער ערשטער העלפט 1:0 לאמות דער ווענער „הערטא" מאנשאפט. נאך דער פאוזע פארעם ארום אז די ל.ק.ס. ריגחען א שלעכט פערטיל רתנ, אנשטאט האפטען (מיטעל-שפיל-מער) טריט ערים דער פערשווערונגס צוי (אלס מיטעל-שטארקער), וועלכער פוהרט אז מיט דער מאנשאפט מאנ-שאפט, פארערגט זי פסדר אם אנטרעט אז בעדראוטערט דאס פיעיר פאר אן הענער.

ל.ק.ס. שפילט אז דער צווייטער העלפט א סך בעסער ווי אז די ערשטע העלפט, האמערנד פסדר אנשטרענ-גונגס. מיט מיר פאר'ן סוף געלינג עס פאר-דעסטעגען דער „הערטא" אז פערטרע-סערען דעם רעזולטאט מיט נאר 1 פויער דער ריכטיגער פרעלערס דעם רעזולטאט פון שפיל מיט 2:0 לאמות „הערטא".

ריכטיגער רעזולטיג דערפון מיט אם אנזולגרן הענער וועגן אז נון.

* * *

פאר'ן מעטש פון ל.ק.ס. — „הערטא" אז פארגעקומען א מעטש צווישען דן חגיג יהודית כפארט-קלובען „השחלה" און „קראסס", וואס האט זיך פער-ענדיגט מיט א אויסרוהרטסטען רעזולט, מאנ: 4:1 לטובת „קראסס".

פאבאר פון יאהרגאנג 1907

הענט זענען די קאמיסיס נישט טעטיג.

פערגען דערפון זיך שטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע 1 (פאבערשקא 18) די יונגעלעט פון יאהרגאנג 1907, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8-טן קאמי-סאריאט און האט זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן פון Z ביז Ż

צו דער קאמיסיע נומער 2, אויף פערגעדאטע 24 דערפון זיך שטעלען די 1907-ער, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10. קאמיסאריאט און הערט פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף K פון Ko, L, L, M, ביז Me.

צו דער קאמיסיע נומער 3 אויף זאקאנטאג 23 דערפון זיך צושטעלען די יונגעלעט פון יאהרגאנג ביז 1907 וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 9 קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען W, Z, Ż,

צו די קאמיסיעס דארף מען זיך שטע-לען פינקטליך 8 פריה. מיט מיטנאכט מען א מאס אדער א אמטליש פון קאמי-סאריאט הענען דער אויטענטישקייט פון דער פערזון, די „אדרעסשעגיטע" ערער ווייטערצייג-קארטען פון מאגיסטראט.

בלוטיגע דראמע דורך זינדיגער ליבע

(עגדע פון זמע 3)

ערשט אין דאזיגען צושטאנד איז רבקה'ס שכל צוריק אויפגעוועקט געווא-רען. אויך איהרע געפיהלען האבען זיך אויפגעכאפט פון דער פער'שכור'טער טרפה'נער ליבע און זי האט דערזעהן פלוצים דעם גרויזאמען הילדען גוי יע-זעף שאבע. זי האט בעוויזען דעם אויס-פארשונגס-ריכטער, אז זי האט גערנישט פערשטאנען, צו וואס שאבע האט דע-מאלט אזוי שטארק געטאדערט פון איהר אזא גרויעל. זי הענט און קלאגט און איז אין עטליכע טעג אזוי קראנק גע-וואָרען פון צער און חרטה, אז מען האט זי געמוזט ארייגלעגען אין א שפיטאל, וואו זי איז פלוצים פערשווונדען געוואָרען און הויבט אן בעוויזען סימנים פון וו-לען שגעון.

די חרטה מיט'ן עוגש צוזאמען זענען צו שפעט. די עלטערען ערמאָרדעט, זי אלען א מת ביים לעבען און בם דער אנדער פארשטאָהענדער געריכטס-פערהאנ-דלונג הויבט יעזעף שאבע זיכער פער'-משפט הערען צום טויט.

האט פאר א שרעקליכער סוף פון א גבור'ער יודישער דארפס-פאמיליע!..

גמנסיה עברית
של י. קאצנלסון
Gimnazjum Humanistyczne I. Kacenelsona
Cegielniana 28, tel. 51-79,

אינגשרהטגען פון נוסח שלעזיש מאנ-שעגליך פון 9—2 און פון 4—6 נאכמ.

די דירעקציע

ניעער פאהר-פלאן
אויף די מלוכה-באהנען.
גילטיג פון 15. מאי.

קאלישער וואכזאל:

עס קומען אן:	עס גיהען אפ:
1.46 פון וואַרשע פאסאזשיר-צוג	0.05 קיין פויזען דורך קוטנע
2.47 „ פויזען פאסאזש.-צוג	2.01 „ פויזען פאסאזשיר-צוג
6.29 „ פויזען שנעל-צוג	3.03 „ וואַרשע „ „
6.48 „ קראַקע, קאַטאָוויץ פאסאזש. צוג	6.38 „ וואַרשע שנעל-צוג
6.59 „ פויזען, קאַטאָוויץ „ „	7.16 „ וואַרשע פאסאזשיר-צוג
7.46 „ לאָדזש, קאַטאָוויץ „ „	8.00 „ אַסטראָוועע „ „
8.51 „ פויזען דורך קוטנע	8.30 „ קאַלישע
9.00 „ אַסטראָוועע דורך קוטנע	9.08 „ פויזען דורך קוטנע
10.02 פון וואַרשע דורך קוטנע	12.31 „ פויזען לוקסוס-צוג (מאָנטאָג, מיטוואָך און פרעטאָג)
11.01 „ לעמבערג דורך קוטנע	12.59 „ פויזען פאסאזשיר-צוג
12.28 „ וואַרשע לוקסוס-צוג (מאָנטאָג, מיטוואָך און פרעטאָג)	18.15 „ וואַרשע (דירעקט)
12.46 „ וואַרשע פאסאזשיר-צוג	18.35 „ וואַרשע פאסאזשיר-צוג
18.10 „ פויזען דורך קוטנע	14.15 „ קוטנע
18.20 „ פויזען דורך קוטנע	15.30 „ אַסטראָוועע „ „
18.15 „ קאַלישע דורך קוטנע	15.35 „ לעמבערג
18.18 „ פויזען לוקסוס-צוג (מאָנטאָג, מיטוואָך און פרעטאָג)	15.40 „ לאָדזש „ „
18.50 „ פויזען פאסאזשיר-צוג	18.26 „ וואַרשע לוקסוס-צוג (מאָנטאָג, מיטוואָך און פרעטאָג)
18.55 „ לאָדזש „ „	19.02 „ פלאָצק דורך קוטנע
20.49 „ פלאָצק דורך קוטנע	19.11 „ אַסטראָוועע פאסאזשיר-צוג
21.45 „ וואַרשע דורך קוטנע	19.20 „ לאָדזש „ „
22.05 „ לאָסק דורך קוטנע (אין פאל ווען עס איז נויטיג)	20.00 „ לאָסק „ „ (אין פאל ווען עס איז נויטיג)
23.12 „ וואַרשע שנעל-צוג	21.00 „ קראַקע און קאַטאָוויץ
23.25 „ אַסטראָוועע פאסאזשיר-צוג	21.56 „ פויזען פאסאזשיר-צוג
23.35 „ קוטנע.	23.20 „ פויזען שנעל-צוג

פאבריקס-באהן:

עס קומען אן:	עס גיהען אפ:
1.48 פון קאַלישער פאסאזשיר-צוג	1.25 קיין קאַלישע
6.00 „ „ „	4.50 „ „
6.50 „ „ „	6.40 „ „
7.44 „ „ „	7.20 „ וואַרשע שנעל-צוג
7.40 „ „ „	8.30 „ קאַלישע
8.40 „ „ „	9.35 „ טערנאָבערזשע
9.50 „ טשענסטאָכאָוער פאסאזשיר-צוג	10.35 „ קאַלישע
11.10 „ קאַלישע „ „	11.50 „ קאַלישע
12.45 „ קאַלישע „ „	14.15 „ קאַלישע
13.30 „ פאַזישע „ „	14.35 „ קאַלישע
14.40 „ קאַלישע „ „	15.15 „ קאַלישע
15.48 „ קאַלישע „ „	16.20 „ טשענסטאָכאָוו
16.35 „ וואַרשע „ „	17.20 „ קאַלישע
18.49 „ קאַלישע „ „	18.25 „ קאַלישע
19.55 „ טערנאָבערזשע „ „	18.45 „ פאַזישע
20.00 „ וואַרשע שנעל-צוג	19.20 „ וואַרשע פאסאזש.
20.28 „ קאַלישע	19.35 „ קאַלישע
21.25 „ קאַלישע (זונטאָג און חג)	20.13 „ קאַלישע
21.53 „ קאַלישע (נאָר ס'איז נויטיג)	21.45 „ קאַלישע
	23.45 „ קאַלישע

די ליטווע פון דער ז-קלאסיגע העברעאישע מאעדוקאציאנס-שולע
אויפ'ן פון שלום עליכם פאלוגניאווע 11 נעמען
איז מודיע, אז אנשרעבונגען פון נייע שילער און שילערינס ווערען אין חסכם מיט דער פערערלונג פון דער שול-מאכט אנ-נעומען נאר בידן 1 משערוויע.
די קאנצעלאריע איז מעגיג טעגליך פון 8—2 נאכמ.

צו פערקויפען
אדער צו פערפאכטען
3 זאל שפיגערס אין מולען בעריב, מיט די געגעזעצ און גרויסע לאגערן. אפערטען אונטער „3 זאל" אפצוגעבען אין דער אדם. פון „לאדזער טאגעבלאט". 2576

פענסיאנאט
„WYGODA"
פאר יונגענדליכע און ערוואקסענע
סטאציע גלאוונא - פאלעניצע
ווילע פאביאנסקי נעבען נאווא-אטוואצק
עמפפעהלט: גרויסע זוניגע צימען. כשר'ע, היגיעניש און גע-שמאקע קיך. הערליכע געגענד. קאנסורענץ-פרייזען
40% ביליגער ווי איבעראל!
בעמערקונג: בעטגעוואנד איז נויטיג מיטצובערענגען.
אויסקונפט ערטהיילט: אפ'ל, לאדז, זאמאדזקא 28, אין הויף.
צוויטען אינגאנג, ליינקס, פארטער.

ארעי יהודען
ערלעדיגען זעערע רעכטס-קאנטלענטען-ארבייטען אינם
לאנגיעהריגען קאמפעסענטען-ביורא
זינגער, „ארגוס" זאכארניע — 36 —
פראנט, פארטער.

לעטשניצע
17 זגערסקא 17, מעל. 16-33.
אלערלע קראנקהייטען ווערען עמפאנגען דורך ספעציאליסטיש דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 פאריגד.—פאסטוש, אלעקטריזצע טאקען-שטעלען, קיינסליכע בערגזאנ'ן-אפשפרעלונגען איפפיגען נעבען שקפר לפסיון.

א 19-יעהריגער
יונגערמאן
מיט גוטע רעקאמענדאציעס פון ארענטליכע על-טערן זוכט בעשפעפטיגונג אלס אונטערשריב פון בראנזשע. צו ערפאהרן פאדרזשעצנע 29, פלאטס.

פאקען-זעצען
מיט צייגנישען דערזיה.
עלטסטער פעלדשער
מ. ראזענצווייג
וווסכאדניע 20. — געוועזענער פיליפהריגער פעלדשער אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל
הייל אויך געשווירען אלער ארט לויט מעטאדע פון פרעם. ביער — אהן אפעראציע

אלעקטריק
אז אנשרעבונגען אין אלעקטריק אין אלע ענינים אין אלע ווערקשטעטן אין אלע ווערקשטעטן אין אלע ווערקשטעטן
אז אנשרעבונגען אין אלעקטריק אין אלע ענינים אין אלע ווערקשטעטן אין אלע ווערקשטעטן אין אלע ווערקשטעטן

ארויס נומער 1
„טריט"
ליטעראַרישע ציימשריפט
געשריבן: י. שפיגעל, ח. ל. קרוי, י. טורקא, מ. פערשלינג, ח. ל. מוקס, י. זעליקאָוויטש, מ. העלמאַן, ר. פּעטאַש-מוקס א. אַב.
מיט בעשטעלונגען זיך ווענדען:
מ. ווייטענבערג, זגערזשער 15.

דאס
לאדזער פאלק
אז אנשרעבונגען אין אלע ענינים אין אלע ווערקשטעטן אין אלע ווערקשטעטן אין אלע ווערקשטעטן

די סוסטערהאפטע שולע פאר יוד. אינטעליגענץ פון נאוואמיעסקא-געגענד
Dla dzieci żyd. inteligencji północnej dzielnicy miasta.

ז-קלאסיגע
שולע
— פון —
מאצנעלסאן-נאחומאוו
נאך לודמא 8 נייע נאס
אין נאוואמיעסקא

שילער און שילערינס פון 6—14 יאהר
ווערען אנגענומען אין די שולע-קלאסען
50% ביליגער
אין די גאנסיטאג-שולע פאר אינטעליגענץ.
פויליגאן
אין די אונטערריכט-שפראך פון אלע לעהרער
העברעאיש און אלע
למודי קודש ווערט געלעהרט גרינדליך

7-kl.
SZKOŁA
Kacenelson-Nachumow
ul. nad Łódką № 8
przy Nowomiejskiej

אונטער דער פערזענלי. כער הנהלה און חשגחה פון
ר' בנימין יעקב קאצנעלזאן
הערט געפיהרט ספעציעל פאר מנאבען פון בעסערע שטעדטישע עלטערן (פון 4—14 יאהר)
א רעליגיעזער חדר (נאכמיטאג פון 4—7)

קינדער פון 7 ביז 14 יאהר, נייע, אויך אלטע שילער, הויפטזעכליך געבוירענע 1921 מוז מען אנגעשריבען שפעטסטענס ביז 31/5 (י"ב סיון). די פערשטעהונגען ווערען דורך די שול-מאכט אנגעשריבען אין די פאלשעכנע שטעטישע שולען.

מאדערנע פרעבעל-שולע
Freblówka nowoczesna
פאר קינדער פון 3—6 יאהר
פויליש אונטערריכטס-שפראך אין דער I גרופע. העברעאיש אין דער II גרופע. מוזיק, ריטמישע גי-נאסטיק, ריטמישע שפיל, האנד-ארבעט, נעטע אויסזיכט, ענטוקלונג אין בעסטע אייגנטום.
50% ביליגער אין די נאכמיטאג פרעבעל-שולען פון 2—6 פאר אונגעמיטערמע דער שולע קינדער.

אין דער 7-קלאסיגער סנאבען-שולע
פון יצחק גאלדבערג פאסאזש-שולע 16 (ALEJA I MAJA 16)

ווערען לוים פערארדנונג פון דער שול-מאכט אנגענומען שילער נאר ביז צום 31. מאי.
פאר אנפענגער הייסט פון נעעם שול-יאהר אן דער שכר-לימוד בעריימענד ער-מעסיגט ווערען. גאנץ בעזונדערס ווערען אויסגאהמס-פרייזען בערעכענט ווערען פאר אונבעמיטעלטע, עזעגשוויל פאר שילער, וועלכע האבען ביז איצט געלערנט אין די שטעטישע פאוושעכנע שולען.
אין קומענדיגען שול-יאהר ווערען די תלמידים, פון 4-טען אדזיאל אן, לערנען גאכמיטאג אויך משניות און גמרא, מיט די בעסטע מלמדים מעדאגאגען.
די שולע האט א דאנק איהר פרוכטבארע טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון יודישען חינוך אין משך פון איהר פיל-יאהריגער עקזיסטענץ, שטענדיג פערגרעסערט דעם חשוב'סטען ארט אין דער ערש-טער רעהע פון די בעדייטענדסטע, בעסטע שולען אין אונזער שטאט.
אם אזוי וועט אויך אין דער צוקונפט אנגעשטרענגט ווערען די מעגליכסטע כחות פון'ם אנבען שול-פערזאנאל, כדי צו דערהאלטען דעם פרעסטיזש פון דער שולע אויף דער מדרגה פעכסטער פון איהר אויסגאבע.
שילער אנמעלדונגען יעדען טאג פון 11 ביז 1 און פון 4 ביז 6 נאכמיטאג. 1292

גאנץ לאדז מיט וויסען!
אין פערלויף פון 7 טעג קען יעדער האבען
עלעקטריש בעלויכטונג
איז שטוב אויף ראטעס
אויסצוצאהלען וועכענטליך פון 3 זל. אן. נאם אויך אן פאטארען צו רעפערירען, איבער-ארבייטען לישטניקעס אויף אנראניטשניקעס, פרע-מאקלען פון דער עלעקטראוויץ אלעס ערלע-דיגע פינקטליך און רעיעל נאר די קאנצעסיע-ירמע פירמע וועס איז פעראנטוואָרטליך פאר דער לאדזער עלעקטראוויץ
ס. לעוויי, לאדז קאנסטאנטינער 58
פראנט-געהעלפ. טעגיג פון 8 פריה ביז 11 אנ.
בעמ.: שפרעכשטונדען פון 2—3, 8—11 נאכמ.
פלעקטרישע לעמפען און גאז-שאפקעס מיט 25% ביליגער פון פרייז-קוראנט. פאבריקען בע-שטען א סעציעל'ן ראבאט מיט גוטע קאנדיציעס.

ווייכטיג פאר דאמען!
טאקס איך די שטענדיגע דרעסען-גייסע נאך דיר אלעסקע סטייזער מאדע פון די מאסטען טייטע פיסען פיסטען איך אויף אנגעליגט. נעמען איך אויף די שטראסע 28 זאמאדזקא 28, אין הויף, צ'סען אינגאנג, ליינקס פארטער.
אנגרויסער פון פאנאמא-היט
אויסטראל פון
אין פערשידענע פארבען צו זער ביליגע פרייזען
„TOLA"

אשרי אדם שמע לי!
לשקד על דלתתי יום-יום
כי הולך בתום ילך בטח
און אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאוועס זאכען זאלסטו גלייך קומען צו לויטען אין ביורו
17 פיעמריקאווער 17
52 זאכאדניא 52
מאז ס'וועט ערלעדיגט און געשריבען ביטעם לויט'ן אופשאוו, קארטע שפראנגס, קלעזזלעס, זאבאזיטעשעניעס, אויף אלע שטעט אין פוילען אקסען, אינטערעסיעס, אפעלאציעס, קארטע אין ציווילנע שותפות-אקטען, איבער-זעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג
י. מאנעלא רעצט-קאנסולטענט.

Miejski Kinematograf Oświatowy
Wodny Rynek, Tel. 18-26.
Dla dorosłych — Dziś i dni następnych
BOGOWIE, LUDZIE, ZWIERZĘTA.
Dla młodzieży:
PAT i PATACHON
w filmie p. t. „TANCERECZKA".
Dla młode. początek seansów o g. 2 i 4 pp
Ceny miejsc dla dor. I—70, II—60, III—30 gr
dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

אדמינאסטראציע: פאר 1 מיליאן מארק-שטרא פאר אן אנצייגע פון 16 צייל, אין אנצייגע פון 24 צייל, פרעטאג 24, אין אנצייגע פון 40 גר., פרעטאג 60 גר., נעכטן 12 גר., פרעטאג 18 גר., אנצייגע פון 25 גר. אין אנגרעניצע לענדער 1,25 דאלאר.
אבאנאמענטס-פרייזן: פאר א חודש אין פוילען 5 זל. אין אנדערע לענדער און אמעריקא — מיט 50% מעהר. מיט די פרעטען הערט נישט אראפגעגעבען קיין רעכנונג.

Redaktor-wydawca E. Hamburski
Tłocznia: H. i M. Hamburskich w Łodzi. Piotrkowska 16.